

Ukraine remembers – the world acknowledges

HOLODOMOR 1932-1933

Ексклюзив для газети «Громада»

ВІТАЛІЙ ПОРТНИКОВ НОТАТКИ ЗА ЖОВТЕНЬ ВІЙНА, МИР І КАПІТУЛЯЦІЯ

Головним українським політичним сюжетом останніх політичних тижнів стало ставлення влади і суспільства до можливості припинення конфлікту на Донбасі і досягнення домовленостей з Кремлем. Ймовірно, саме ця тема залишиться головною проблемою, здатною дестабілізувати ситуацію в країні і поставити під сумнів стійкість влади президента Володимира Зеленського і привести до непередбачуваних наслідків.

Очевидно, що новий український президент прагне будь-що домогтися зустрічі з російським колегою в «нормандському форматі». Більш того, під час багатогодинної прес-конференції Зеленський дав зрозуміти, що не заперечує і проти двосторонньої зустрічі з Володимиром Путіним, але проти неї виступають «всі» – очевидно, не названі Зеленським західні союзники України. Так що залишається розраховувати саме на зустріч в «нормандському

форматі» і заради її проведення Зеленський йде на цілий ряд поступок Москві – від підписання так званої «формули Штайнмаєра» до розведення військ при обстрілі українських позицій, що тривав до цього.

Разом з тим Зеленський не може пояснити, чому зустріч з Путіним повинна привести до досягнення миру і які такі аргументи повинні змусити російського президента змінити свою позицію і ставлення до України. В офісі президента давали зрозуміти, що ця зустріч здатна продемонструвати українську миролюбність. І якщо Путін не піде назустріч українському президенту, тоді у Зеленського готові піти на «відгородження» від окупованого Донбасу. Однак, знову ж таки, не змогли пояснити, яким чином буде досягнуто таке відгородження і що можна буде протиставити продовженню обстрілів і диверсій з боку так званих «народних республік».

При цьому сам Путін постійно повторював, що зустріч в «нормандському форматі» може відбутися, якщо ще до її проведення сторони досягнуть домовленостей, які зможуть бути імplementовані лідерами країн «нормандської четвірки» на самому саміті. Тобто, по суті, російський президент не прагне

стор.7

МИКОЛАЙ ПРИХОДИТЬ ДО
ДОРΟΣЛИХ / БЛАГОДІЙНИЙ ВЕЧІР

стор.2

NATALIYA ANON SHORTLISTED FOR
LEADER OF THE YEAR IN IT WOMEN

стор.3

HOLODOMOR DID NOT BREAK
THEM

стор.4

A DAY AT THE FRONTLINE “POSITION
ROME”

стор.5

ОЛЕСЬ СТЕПАНЕНКО: ЧОМУ Я ВСЕ
ПРО УКРАЇНУ ПИШУ, РИМУЮ

стор.8

ВШАНУЙМО 150-ТУ РІЧНИЦЮ КЛИМЕНТІЯ ШЕПТИЦЬКОГО ВСІЄЮ УКРАЇНОЮ!

Допис Марії Дорош

17 листопада Україна вперше на державному рівні вшанує річницю з дня народження видатної історичної постаті – Климента Казимира Шептицького. Ініціатива винесення цієї події на державний рівень належить

народному депутату України – Оксані Юринець, яка наголосила на важливості вшанування та популяризації цієї видатної особи. Отже, давайте розглянемо життєпис Климента Казимира Шептицького, щоб знати його шлях та пишатися нашим земляком.

Казимир Шептицький з'явився на світ 17 листопада 1869 року, а отже наближається 150-а річниця з його дня народження. Народився він в аристократичній родині Івана та Софії Шептицьких у родинному маєтку в Прилбичі, став 6-м сином та рідним братом Митрополита Андрея Шептицького.

Климентій Казимир Шептицький, на сьогодні, є відомим як видатний церковний діяч, архимандрит монахів Студійського уставу, прогресивний політик та рятівник євреїв під час другої світової війни.

стор.5

ІВАННА ТАРАТУЛА-ФІЛІПЕНКО ПРО ПОЇЗДКУ НА ПЕРШУ МІЖНА- РОДНУ АСАМБЛЕЮ У М.ЛЬВОВІ

З 1-го по 4-те вересня цього року у м. Львові, в приміщенні університету Львівська Політехніка з нагоди 70-ліття Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), з великим успіхом пройшла Пер-

ша Міжнародна Асамблея «Українка у світі: професіоналізм, активізм, традиція». Ініціатором і головною рушійною силою цього

стор.6

JOB OPPORTUNITY: «HROMADA» IS LOOKING FOR SALES PEOPLE

PART TIME JOB FOR EXTRA INCOME IN SACRAMENTO AND BAY AREA, FLEXIBLE WORK HOURS, GENEROUS COMMISSIONS, WE PROVIDE TRAINING To apply: info@hromada.us

БЛАГОДІЙНИЙ РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР «ГРОМАДИ» ДЛЯ ФУНДАЦІЇ «АНГЕЛИК»
всі зібрані кошти підуть для дітей загиблих героїв України

Миколай приходить до дорослих

DEC 21, 2019

Tiburon Yacht Club

Чарівний вечір, наповнений музикою, іграми, жартівливою програмою із загадковим Миколаєм, який прибуде в казково прикрашений Тібурон Яхт Клуб на човні.

На протязі вечора, ви зможете насолодитися піснями і музикою Аліни Ільчук і Андрія Лесний, переможців конкурсу «2019 Best of Sacramento Music Award». Ви також покуштуєте традиційні українські страви, включно з варениками, і потанцюєте до упаву. На вечір також завітає наш улюблений хор «Коляда», який поколядує для нас та Миколая.

Вхід/Admission [*ваші квитки це благодійна пожертва, тож підлягають списанню з податків]
\$80 (з 4 години, обід та музична програма, включає один алкогольний напій)
\$35 (з 7 години вечора, тільки музична програма)
<https://www.paypal.me/Hromada>

SILICON VALLEY BLOG

NATALIYA ANON, SVITLA SYSTEMS' CEO AND FOUNDER, IS SHORTLISTED FOR THE TRANSFORMATION LEADER OF THE YEAR IN WOMEN IN IT AWARDS

Nataliya Anon, CEO and Founder at Svitla Systems, has been shortlisted to contend for the top honor in the Transformation Leader of the Year category of this year's Women in IT awards – an initiative that serves the purpose of shedding light on the major role that females play in the world of tech.

Today, at a time when diversity and gender equality have proven time and again to be monumental to the success of any enterprise, being shortlisted for the Transformation Leader of the Year award is a valuable acknowledgment for Nataliya. Her bright, driven, and innovative leadership has continuously shown her passion for delivering Svitla's vision to the world: high-quality, on-time, and on-budget software development services for companies worldwide.

Since launching in 2015, the Women in IT awards have become a valuable platform to showcase females at all executive levels and their instrumental achievements in the tech environment which, to this day, remains dominated by male executives.

An entrepreneur at heart, Nataliya has her sight set on the latest and greatest new methods and technologies in IT, always looking for the best ways to innovate, develop and implement. She leads

with transformation in mind and has reshaped key areas within Svitla, resulting in positive outcomes in terms of efficiency and overall performance.

"I am truly honored to be short-listed for the Transformation Leader of the Year category of the Women in IT awards – it solidifies my commitment to challenge the stereotype of a male-driven IT industry. While there are still barriers to bring down, I believe this is a fantastic time to be a woman in IT" said Nataliya. "In this category, I am joined by an elite and esteemed group of female executives who give me more than enough proof of the positive impact all women collectively are achieving. For my part, I am devoted to Svitla's role in the industry to further expand the influence and value women embody in tech, and overall, across all industries."

Nataliya's nomination in the Transformation Leader of the Year category further fuels Svitla's commitment to the advancement of women in high-tech. It also serves as a spark for Nataliya to set alight Svitla's role as a touchstone for positive transformation.

<https://svitla.com/blog/nataliya-anon-svitla-systems%E2%80%99-ceo-and-founder-is-shortlisted-for-the-transformation-leader-of-the-year-in-women-in-it-awards>

Голодомор – відзначення в Сакраменто
Holodomor Commemoration in Sacramento

24 листопада 2019 року, початок о 3:00 дня – за адресою 5605 Marconi Ave, Carmichael, CA 95608
- Carmichael branch of Sacramento Public Library – November 24, 2019 at 3:00 pm.

Кінофільм "Голод правди" - розповідає історію Рехи Кліман, сміливої канадської репортерки, яка розкрила злочин століття, - організований голодомор в Україні радянським урядом під управлінням Сталіна. Фільм переплітає невідомий репортаж Кліман в 1932 році під час Голодомору та сучасний конфлікт на сході України - і показує силу істини перед дезінформацією.

Режисер Ендрю Ткач, документальний фільм був продюсований Фондом Канада Україна, Messy Moment Media, Бабилон'13.

"Hunger For Truth" tells the story of Rhea Clyman, a brave Canadian reporter who uncovered a "crime of the century" — Stalin's man made famine in Ukraine. The film interweaves Clyman's unescorted reporting trip in 1932 during the Holodomor with today's conflict in eastern Ukraine. It shows the power of the truth in the face of disinformation.

Directed by Andrew Tkach, the documentary was produced by Canada Ukraine Foundation, Messy Moment Media, Babylon'13.

messy moment @ gmail . com

Після фільму і запалення свічок - Загальні збори Товариства о 5:00 дня.

ВИХОВУЄМО
Нові Покоління
ЛІДЕРІВ

Києво-Могилянська Фундація Америки та
Національний Університет "Києво-Могилянська Академія"
впідтримку видання нової української газети ГРОМАДА у Сан Франциско,
та всю українську громаду Каліфорнії!

Kyiv-Mohyla Foundation of America is a 501(c)(3) nonprofit organization, whose mission is to provide assistance to the National University of the Kyiv Mohyla Academy, a private institution founded in 1615 to promote knowledge through academic programs and training in education. All donations are tax-exempt as provided by law.

Please send your gift to: Kyiv-Mohyla Foundation of America, P.O. Box 46009, Chicago, IL 60646-0009, USA
Or go to kmfoundation.org/donate to give a gift with your credit card

HOLODOMOR DID NOT BREAK THEM

“We can lose Ukraine!” Stalin wrote in fear in the summer of 1932. He was afraid of losing Ukraine as a resource base without which the dream of building a mighty industrial empire capable of conquering the world would never come true. He decided to execute Ukraine in order to retain it. It was an attack against everything the dictator hated – freedom, self-reliance and unique cultural identity.

Despite the informational blockade that concealed the crime, it was a public execution. This was obvious to those who were doomed, those who lived in the Stalin empire, those who quietly shared the horrifying details of the period with others. Foreign leaders received reports about it from intelligence services and diplomatic corps as well as read articles of brave journalists in the leading international media.

The murder of an entire nation in peacetime had to become a chilling warning to others: the power of the “great leader” had no bounds, while his actions will not be punished. Famine became the weapon of choice of Stalin’s genocide that claimed lives of millions of Ukrainians. It also gave him the opportunity to kill those who survived the mass murders. They were killed as Ukrainians. Having survived the Holodomor, they refused to speak their mother tongue and honor old customs and traditions, transforming into faceless Homo Sovieticus.

They were killed as individuals, as they became people without sense of dignity and turned into cogs in the totalitarian machine. The result of the Holodomor was millions of dead and deserted Ukrainian households, but also the empty souls of those who survived 1933. The people were afraid to recall the horrors they witnessed. It was not merely a fear of punishment but the memories of self before 1932. It was painful to even wonder what they would become if it were not for the Holodomor that ruined their lives and deprived of personality.

Yet the genocide did not break everyone. There were those who survived both physically and spiritually. Despite seeing how their families and friends died from starvation, and looking in the Death’s eyes and feeling its animalistic nature, they refused to yield. The Holodomor did not force them to betray their national identity. Soon they resumed living despite the trauma of 1932-1933 and repressive realities of the Soviet regime. They became artists, writers and prominent scientists.

They have not forgotten the Holodomor, yet these memories did not obstruct their personal development. The men and women knew they are living lives of the millions who perished physically and spiritually. They were the champions of unique culture that enriched the world’s diversity. Stalin lost because of them. The Holodomor did not break Ukraine.

After decades of persecution, Ukraine rose to its feet and put an end to the totalitarian empire in 1991. Today, Ukraine confidently breaks attempts to revive this empire again. It defends its own borders and those of Europe. We are the nation that refused to yield to genocide.

Volodymyr Viatrovych

*Famine. Near Kharkov, 1932
(Publication in «Pravda», Lviv, 1933)*

*Famine. Donetsk region, 1932
(Publication in «Svoboda», New Jersey, 1933)*

*A group of Communists seize grain. Donetsk region, 1932
(Publication in «Nova Zorya», 1933)*

BACKGROUND OF THE HOLODOMOR

WHAT?

Holodomor is a Ukrainian term meaning killing by starvation. This is the name given to the national catastrophe of 1932 - 1933, which claimed millions of lives. The famine did not emerge as a result of natural disasters such as drought or crop failure. This was part of a deliberate policy of the Communist regime aimed at physical elimination of the Ukrainians. According to the UN Convention on Genocide Prevention and Punishment of 1948, this policy was a crime against humanity.

WHY?

After the October Revolution of 1917, the Communists managed to seize power in most areas of the former Russian Empire. In particular, they occupied the newly independent Ukrainian People’s Republic after a brutal struggle that lasted for several years. The Communists secured control over Ukraine by making some concessions to the Ukrainian national movement in the area of culture, as well as set up a Communist puppet regime, the Ukrainian Soviet Socialist Republic. The Ukrainians took advantage of this cultural autonomy. In the 1920s, Ukraine experienced a rapid development of European-focused modern culture; Ukrainians created a national education system based on the idea of Ukraine as an independent economic actor.

From the late 1920s, the Communist authorities consolidated their power and launched an offensive against the Ukrainian cultural uprising. Stalin embarked on a program of rapid industrialization. The paramount goal was to create a powerful military-industrial complex and technically equipped army so that the Communist state could dominate the international scene. Stalin eliminated any kind of opposition to his authority through a powerful repressive apparatus.

Although Ukraine enjoyed only a brief period of independence in 1917-1921, there was fierce resistance against Communism. There was a Ukraine-oriented educated elite as well as economically independent peasantry with strong national consciousness. The Stalinist regime perceived the Ukrainian question as an existential threat to the Soviet Union, opting for a horrifying tactic – death by starvation.

HOW?

The origins of the Holodomor were initiated by Moscow Communists led by Stalin back in the 1920s. In January 1928, the Communists introduced compulsory grain procurements. The state took most (or even all) of grain harvests from farmers at much reduced prices. At the same time, the regime started a campaign against a class of wealthy peasants known as the kulaks. The so-called dekulakization envisaged confiscation of property, land and forceful eviction of peasants. Most of them had been deported to Siberia.

A DAY AT THE FRONTLINE “POSITION ROME”

Accounts of a volunteer named Jimmy from the frontline in Ukraine. All the names and locations are changed for security reasons

It was the end of the summer of 2016; the vehicle was heading towards a town situated right next to Donetsk. Inside there sitting the Commander, myself and a Canadian guy. After some time, we finally reached the town and later after a few turns we eventually got to our position. One of the guys from our unit was already waiting for us. He is one of the best-trained guys, because previously he had served in the Ukrainian army as a reservist. We called him Adidas. We also brought ammunition and one machine gun which was modified because originally it was a PKT that tankers had been using as a backup gun in their war machines and wasn't quite suited as an infantry machine gun. After a while, we proceeded inside the courtyard which had several statues, a garden and all other Soviet attributes of a nice life of a typical Soviet-style family house. We finally met the Army guys and a local commander named Victorian. Victorian's people were very friendly to us. Most of the guys had been serving in Ukraine army as the volunteers who went into since 2015 and obviously were here not because of money, glory, or Instagram photos but just to protect their own country. Good people; Patriots. We'd been left here under the supervision of Adidas. Although he is the youngest dude between, us our relationship has remained between us as we were brothers. One of the major reasons he was here is that Adidas could maintain the so-called "Utes" 50 caliber heavy machine gun.

For example, we could actually ask for advice on how to fix any issue while handling "Utes." It is

Position "Rome" after shelling

easy to figure out the shooting of 50 caliber as soon as you know how the trigger looks like. But according to Murphy's law, the devil is in the details. Maintaining, disassembling or assembling is the real pain in the ass. That's why it's always better to have someone around for whatever can happen to this beast during a firefight.

We received a separate room for me and the Canadian right next to the main building. It was a nice neat place with no windows whatsoever and of course, it was a hot summer. I found dozens of RPG-22s, disposable rocket launchers, laying in our room. Victorian told me that I could take as many as I wanted.

"Just make sure the rockets are going to land on the separatist

side" he said.

"Okay" - I replied.

When they found out what one of our lads spoke only English, the Army guys assumed he was American and didn't even want to listen to me trying to explain he is actually Canadian. A few suddenly tried to become his best friend by showing him family pictures and endless talking. One of them even began to becoming annoying by asking him countless questions and telling us his life story. Despite all of this, he is actually also a very friendly person. We even found common interests between each other like karate.

Ironically, our main gun wasn't the rusty AK's we'd been issued; it was the PVS-14, a night vision device. A huge advantage, since

most of the skirmishes were happening in the evening and nighttime, and the gen 3 model gives you the capability of seeing in complete darkness up to several thousand meters. By that point, the Army didn't have any suitable NVG's at all. They first issued one PVS-14 to the Army, which I've seen only one year later in 2017, as generous help from the United States. Ukrainians were so impressed by its capabilities for the future. Before dark, we had a nice meal with the rest of the guys in the position. Some of them there appeared pretty weird but after dealing with the volunteers at some point it is natural to get used to it, plus a lot of them were ex-POWs, or had suffered multiple concussions or TBI's.

Usually, during the day in the ATO, it's relatively quiet and even when fighting occurs, it's in specific areas. I don't know if this is because of the Minsk agreements or OSCE work hours schedule. Therefore, often everything is quiet until 19 hours and after "The Show" begins.

The position was named after its previous commander. "Rome" was nice residence with the yard and garden where Soviets and later local Ukrainians had been surviving by harvesting vegetables like potatoes, carrots, tomatoes, etc. What actually surprised me is the surrounding compounds where civilians were still living with their family members including kids, always playing outside. Odd for me as there is always a risk of being shelled, despite the Minsk agreement. You can easily get unlucky and their home could be hit by for example a 152 mm projectile; walls can maybe save them against 7.6 x 54 rounds but 12.7 (50 caliber) would pierce it like a knife through butter.

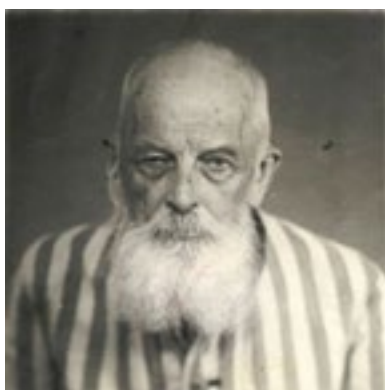
Continuation in December issue

[Климентій Шептицький]
початок на стор.1

Син батьків-аристократів, звісно, здобув гідну освіту: спершу навчався в гімназії святої Анни, а потім в університетах Кракова, Мюнхена і Парижа. Пізніше, у 1892 році, здобув ступінь доктора права в Ягеллонському університеті й паралельно отримав додаткову освіту в Інституті лісівництва.

По завершенні навчання Казимир працював за спеціальністю – адвокатом, допомагав батькові керувати справами, а, також, став послом Галицького сейму та депутатом австрійського парламенту. За свою політичну діяльність отримав визнання як найбільший лобіст інтересів Галичини, а саме, українців в Австро-Угорській імперії.

Казимир Шептицький відрізнявся від політиків, своїх сучасників, прогресивністю ідей. Він був першим, хто заговорив про соціальне страхування та намагався долучити до реалізації цієї ідеї інших, докладав зусиль до розв'язання проблеми пенсійного забезпечення громадян, що мали власну справу або працювали у приватних організаціях. На той час такі ідеї були свіжими, а проблеми, які вони вирішували – нагальними, що показувало народоорієнтованість та неабияку кмітливість Шептицького як політика.

Через 11 років вправний політик покидає свою кар'єру та вдається до духовництва. 42-річний Шептицький оселяється в Бенедиктинському монастирі (Німеччина) та готується до чернечого життя. За рік підготовки Казимир складає чернечі обітниця та отримує церковне ім'я – Климентій. Згодом, повернувшись до Львова, зупиняється в соборі святого Юра та там веде аскетичне чернече життя.

Климентія Шептицького вважали добрим прикладом християнина, адже у своїй діяльності він вдавався до допомоги ченцям, простим людям, жертвував селянам, відкрив дитячий сиротинець в Уневі та захищав Греко-Католицьку церкву, що і стало причиною «нещасливого» закінчення його життя, але про це згодом.

Важливою сторінкою життя Казимира є його спільна

діяльність із братом – Митрополитом Андреем Шептицьким, зокрема, у справі порятунку євреїв під час німецької окупації та Голокосту. У ті роки Шептицькі укривали євреїв у монастирях, церквах та інших закладах, зокрема, єврейських дітей. Отець Климентій переховував в своєму сиротинці в Уневі, а за першої можливості брати допомагали перехованцям втікати за кордон. За різними джерелами було врятовано від декількох сотень до декількох тисяч осіб. В 1996 році за таку відвагу та доброту отець Климентій в Ізраїлі отримав почесне звання Праведника світу.

На жаль, складні часи не завершилися із закінченням війни. Радянська влада вдалася до масових арештів греко-католицьких єпископів та примушувала їх відмовитися від своєї віри на користь православія. Тоді, у 1944-ому році Климентій Шептицький як архімандрит ченців Студійського уставу разом з делегацією їздив до Москви у справах майбутнього статусу Української Греко-Католицької церкви в Радянському союзі. Позитивних результатів старання архімандрита не мали, адже дуже скоро духовництво УГКЦ «проголосувало» під тиском тодішньої влади за самоліквідацію власної церкви та об'єднання з

РПЦ.

Збентежений таким станом справ Климентій Шептицький писав листи до Ватикану, в яких розповідав про утиски церкви, проте листи перехоплювалися радянськими спецслужбами. Згодом саме це стало приводом для арешту отця.

Климентія затримали в його ж келії під час молитви, ще й підкинули заборонені тоді матеріали про УПА та плакати із символікою ОУН. Протягом 7-ми місяців слідства спецслужби намагалися примусити його зректися віри та зізнатися у «зраді батьківщини».

Попри все, Климентія Шептицького було засуджено на 8 років саме за «зраду батьківщини» та відправлено до Владимирського централу, де священнослужитель згодом і помер. Останні роки він розумів, що не вийде з в'язниці через поганий стан здоров'я та умови утримання, що каталізували захворювання... Попри все, Климентій молився, щоденно читав Службу Божу у своїй тюремній камері та закінчив життя як праведний християнин.

Климентій Казимир Шептицький прожив достойне життя та став прикладом гармонії неабиякого інтелекту та духовності. Таких українців ми маємо знати, шанувати та наслідувати їх приклад.

\$500 donation to Nova Ukraine or any other Ukrainian charity for each home bought or sold with Oksana.

"Oksana was a pleasure to work with on my first house purchase, ensuring a worry-free and amiable process for all the parties involved. Resourceful and detail-oriented, she was quick to respond to any inquiries and provide all the updates necessary. Oksana wasn't shy to negotiate better terms for me as a buyer, which is extremely rare to come across in today's competitive market. Her knowledge and confidence in closing the deal got us through the escrow with no glitch. In a heartbeat, I would recommend her to anyone looking for realtor services

— Kat G.

"I wholeheartedly recommend Oksana. She helped me to close the deal on my first home in San Francisco. San Francisco real estate market is complex and inelastic. Oksana is very proficient, prompt and has all required skills to be successful. She guided me through the process, was accommodative of the situation and provided me all the necessary guidelines to get the deal right."

— Alexei B.

Oksana Melnyk
Realtor®
925.378.9777
oksana.melnyk@compass.com
DRE 01955526

All material presented herein is intended for informational purposes only. Information is compiled from sources deemed reliable but is subject to errors, omissions, changes in price, condition, sale, or withdrawal without notice. All measurements and square footages are approximate. Exact dimensions can be obtained by retaining the services of an architect or engineer. This is not intended to solicit property already listed. Nothing herein shall be construed as legal, accounting or other professional advice outside the realm of real estate brokerage. Compass is a licensed real estate broker. Equal Housing Opportunity.

[Перша Міжнародна Асамблея...] початок на стор.1

заходу був Міжнародний Інститут Освіти, Культури та зв'яз-

ків з діаспорою – МІОК, а точніше, його директорка і генератор всіх великих ідей – Ірина Ключовська. Головною ідеєю Асам-

Марта Кебало (США), Анна Кисіль (Канада) голова СФУЖО, Іванна Таратула-Філіпенко (США), Вікторія Батрин (Польща), Ірина Білик (Львів)

З Мирославою Гонгадзе під час роботи Асамблеї

блеї було відкрити для українського суспільства роль і значення Українки у світі, висвітлити її професійність, активність та потенціал для впливу на державотворчі процеси як в Україні, так і в країнах проживання за межами України, а, також, на рівні міждержавних відносин.

Асамблея покликана була зламати стереотипи і показати Україні жінку української діаспори, як фахову, ділову, освічену та громадську активістку, показати її сучасною, професійною і успішною.

250 українок з 27-и країн світу, прибули до Львова представити свої країни проживання, громади та організації, розповісти про себе, поділитися досвідом та перейняти його від інших.

На мою долю випала велика честь бути запрошеною на Асамблею, відкрити її великим соль-

ним концертом та представити професійне жіноцтво північної Каліфорнії. Я не вагаючись вирішила поїхати і заспівати для цієї визначної та історичної події, і, звичайно ж, розповісти про наших прекрасних українських жінок в діаспорі. Спонсорами моєї поїздки були: Товариство Збереження Української Спадщини (Ukrainian Heritage Club of Northern California), доктори Наталія та Орест Балицькі, отець Петро Дячок та Julivanna Music Studio, за що їм усім велика подяка і шана.

[Віталій Портников]
початок на стор.1

до переговорів з Володимиром Зеленським. Його мета – щоб ще до проведення зустрічі український колега погодився з поступками, які будуть просто схвалені на саміті за участю лідерів Німеччини і Франції. А кількість цих поступок множить-ся з кожним днем. І залишається без відповіді найголовніше питання – чого дійсно хоче Путін? Поступок з боку Володимира Зеленського та досягнення домовленості з ним – хай і на вигідних для Росії умовах? Або де-стабілізації ситуації в Україні, що могло б полегшити задачу захоплення Росією східних і південних областей країни – можливо навіть і без війни, а так, як був захоплений і анексований Кримський півострів?

Для того, щоб хоча б спробувати відповісти на це питання, команді Зеленського варто було б спробувати зрозуміти, чому взагалі почалося протистояння на Донбасі і які цілі переслідує Путін. Однак якраз такого розуміння новий президент зовсім не виявляє. Більш того, на своїй прес-конференції Зеленський зазначив, що конфлікт на Донбасі починався з «мовного питання». Саме так, а не зі вторгнення російських диверсантів і вербування «добровольців» в російських військоматах. І вже одна ця фраза показує, що реальність Володимира Зеленського і те, що відбувалося в Україні в останні роки – це дуже різні реальності.

При цьому – що також може впливати на позицію Володимира Зеленського – посередники у переговорах в «нормандському форматі» також прагнуть до проведення самміту і підштовхують Київ до поступок Кремлю. Головна роль в такому тиску грає президент Франції Еммануель Макрон. Якщо його попередник Франсуа Олланд не прагнув бути провідною фігурою у вирішенні конфлікту між Росією і Україною, так у Макрона зовсім інша позиція. Він розглядає можливе врегулювання ситуації в Україні в якості елемента своєї програми перетворення Франції на провідну політичну силу

Європейського Союзу – що може здаватися реальним на тлі виходу з ЄС Великої Британії і ослаблення позицій німецького канцлера Ангели Меркель. Від спостерігачів не сховалося, що після літньої зустрічі з Володимиром Путіним у форті Брегансон Еммануель Макрон став активним лобістом російських політичних інтересів – від пропозиції повернути Росію в «групу семи», з яким французький президент звернувся до американського колеги і до блокування початку переговорів про вступ до Євросоюзу Північної Македонії та Албанії. (Північна Македонія фактично перебувала в зоні енергетичних інтересів Москви до перемоги в цій колишній югославській республіці проєвропейських сил. Москва вкрай негативно поставилася до домовленостей про нормалізацію відносин Північної Македонії з сусідньою Грецією і до вступу Північної Македонії до НАТО. Рішення Макрона вже призвело до серйозної політичної кризи в Північній Македонії).

У зв'язку з цим можна припустити, що Макрон готовий до вирішення конфлікту на Донбасі за український рахунок. Другий президент України Леонід Кучма, коли коментував можливе проведення «нормандського саміту», зазначив, що на ньому Зеленському доведеться самотужки протистояти Путіну, Макрону і Меркель. І, звичайно, ця диспозиція значно відрізняється від часу, коли Порошенко, Меркель і Макрон спільними зусиллями стримували агресивну поведінку Путіна.

Але Зеленський знаходиться аж ніяк не тільки під тиском Росії і під тиском Заходу. Він знаходиться і під тиском вулиці. Готовність українського президента йти на поступки Кремлю тільки заради зустрічі з Володимиром Путіним привела до багатотисячних протестів на київському Майдані і в інших містах країни, появі Руху опору капітуляції. Якщо поступки триватимуть і надалі, протести можуть посилюватися і призвести до серйозної конфронтації між владою і суспільством з непередбачуваними наслідками.

Trunk Show!
MASHA ARCHER
(a.k.a. Maria Muchin)
....Extraordinary Jewelry

Ukrainian Institute of America
Friday, October 11th
5-5pm: champagne reception
Saturday & Sunday, October 12th-13th
2 East 79th Street,
New York, NY 10075
Tel. +1 (212) 288-8660,
mail@ukrainianinstitute.org

also available at:
The Ukrainian Museum Gift Shop
222 E 6th St,
New York, NY 10003
info@brama.com

San Francisco Opera Shop mezzanine level
War Memorial Opera House
301 Van Ness Ave,
San Francisco, CA 94102
before performances and intermission
Tel. +1 (415) 565-3263,
operashop@sfoopera.com
https://shop.sfoopera.com

The Rafael's
643 Market St. @ The Palace Hotel
San Francisco, CA 94105
Tel. +1 (415) 974-6772
Email. david@therafaels.com

Photo: Self-portrait by Larissa Archer
www.masha.org

Тим часом, владі поки що не вдалося налагодити ефективної комунікації з учасниками протестного руху. Дивуватися цьому не варто. Адже в особі Зеленського і його команди до влади в країні прийшли люди, багато хто з яких ніколи не брав участі в Майданах, спостерігав за українськими протестами з позицій обивателів або наближених українських олігархів. І ці люди найприроднішим чином сприймають протест як «проплачений» рух, який можна тільки ігнорувати. Не випадково після початку протестного руху і сам Зеленський, і його найближчі співробітники – глава президентського офісу Андрій Богдан і керівник парламентської фракції партії «Слуга народу» Давид Арахамія говорили саме про проплачені протести.

Однак стабільність ситуації в країні залежить саме від уміння влади зрозуміти справжні наміри Кремля і вибудувати ефективну комунікацію з суспільством. Це важливо ще й тому, що попереду прийняття цілого ряду непопулярних рішень в економічній сфері. І перше з них – відмова від продовження мораторію на продаж сільськогосподарських земель. Проти цього рішення виступає переважна більшість українських громадян – практично стільки ж, скільки голосувало в другому турі виборів президента України за Володимира Зеленського.

І якщо владі не вдасться переконати співвітчизників у своїй правоті, вже найближчим часом

ми зможемо спостерігати об'єднання політичного і економічного протесту в єдину хвилю. Щось подібне вже відбувалося під час Майдану 2013-2014 років – коли одна частина суспільства вимагала від президента Віктора Януковича продовження курсу на європейську інтеграцію країни, а інша вважала, що потрібно ліквідувати створений президентом і його підручними кримінальний режим, який підм'яв під себе всю економічну активність в країні. І, звичайно ж, новій владі необхідно робити все можливе, щоб уникнути повторення подібної ситуації.

Але, схоже, ані сам Володимир Зеленський, ані його соратники не вірять в це – в першу чергу через безпрецедентну підтримку, яку Зеленський отримав під час президентських виборів, а його партія – під час виборів до українського парламенту. Однак жовтень став першим після приходу Зеленського до влади місяцем, коли рейтинг його підтримки почав знижуватися. Звичайно, цей рейтинг все ще є дуже високим саме тому, що підтримка Зеленського була безпрецедентною. Але президенту і його команді потрібно буде дуже постаратися, щоб зниження рейтингу не перетворилося на стійку тенденцію. Тому що в цьому випадку зниження популярності президента буде очевидним підтвердженням правоти протестного руху і стимулом до його подальшого розростання.

ОЛЕСЬ СТЕПАНЕНКО: ЧОМУ Я ВСЕ ПРО УКРАЇНУ ПИШУ, РИМУЮ БЕЗ УПИНУ?

Допис Анни Сомик

Цього літа моя колишня колега по роботі при нашій зустрічі

мови, висловлені у досконалій поетичній формі віршів, і підняли свої погані руки на талановитого юнака-поета. Вони

спасенним вогнем.

Наділений Божою іскрою, містецький талант хлопця розпочав свій ріст дуже скоро і стрім-

знову

Нові, незапозичені вірші,
Про вільну Україну, рідну мову.
І віриться – весь український

люд
Зміцнить по краплі, ствердить
Україну,
На цю святу мету й кладу свій
труд:
Свої прості вірші – свою
краплину.

У «Діалозі з Вітчизною» поет звертається до рідної матері-України:

Чом твої непевні діти
Тебе проклинають?..
Чом твої святі герої
Й солов'їна мова,
Їм неначе кістка в горлі,
Як в зерні полова?
І отримує відповідь Вітчизни:
Що їм Вітчизни честь і слава,
І мови рідної краса?
Для них гербом і стягом стала
Руськоязична ковбаса.
Часом в душу закрадається
розпач і безнадія:
Чи варто веслами-словами
На дні сухому хвилю гнати
І непотрібними словами
Людям байдужим докучать?
– запитує 14-річний поет у вірші «Куди мені вірші дівати?»

І далі продовжує:
От «небайдужі» поцінують –
Поки що тихо десь лайнуть,
А при нагоді обдарують –
Отруйне яблучко дадуть.
Тим більше, що й в школі було
багато таких, що не хотіли розуміти хлопця. У кабінеті завуча школи картають учня:
Бач, поет він. Люди добрі!
бачте, він відмінник!
Ну, а може у душі ти
подлец і негідник?!
Може в тебе гени хворі?!
Може ти сказився?!
Звідкіля ти в нашій школі
тільки появився?!

Через 4 роки Олесь Степаненко написав «Відкритий лист» квітень 2000р. Дергачівська школа №3, адресований «Усім, хто намірився з'їсти, ковтнуть, вдавився затягтим поетом».

Але в школі були й інші:
Хай знають всі справжні мої
вчителі!
Всі учні великої школи!
Христос в підлих душах навіки
помер!
І там не воскресне!! Ніколи!!!
До болю в серці важко читати:
Мої вірші – мої сльози.
Вдош, у спеку і в морози
По світу блукають,
Відгуку не мають.

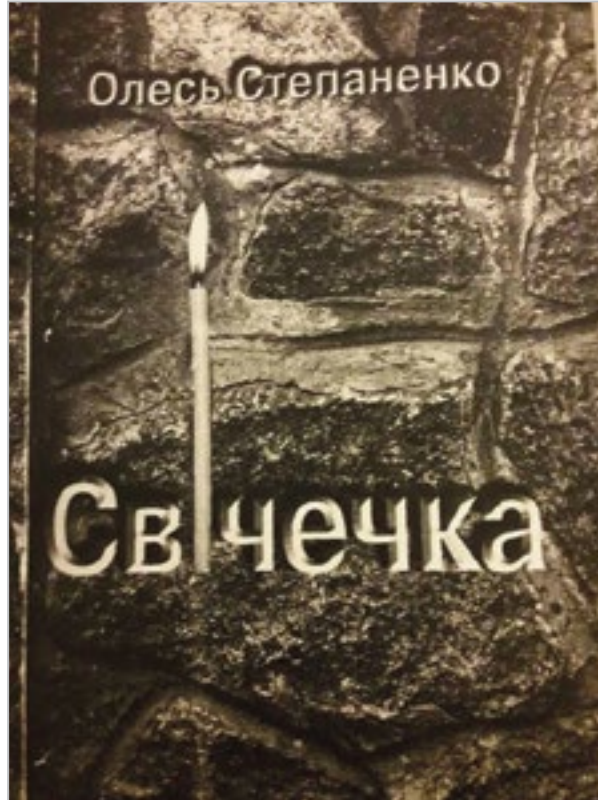
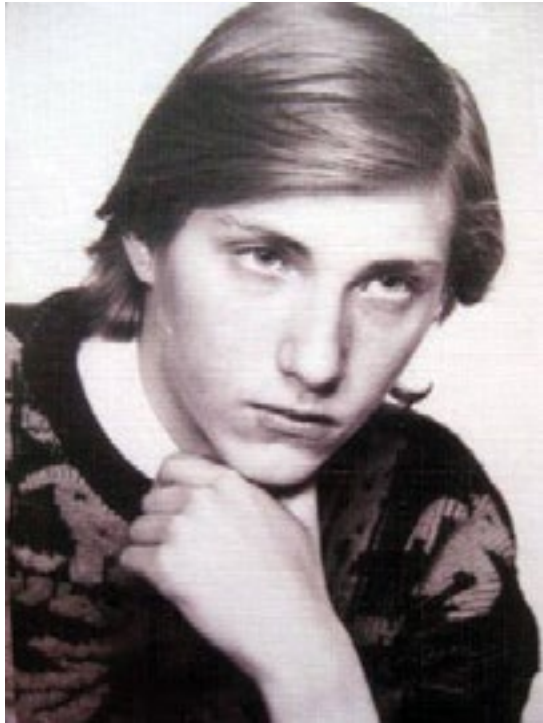
Як може себе почувати національно свідомою особистістю на своїй рідній землі, коли всюди:

Чужі пісні, чуже кіно,
І чужі герої,
Чужа слава і реклама,
Чужі мордобой,
Чужа мова, чужа віра,
Чужі ідеали,
Чужа правда... А своє де?
І сліду не стало...

Ще й кричать: «Ми варті жити,
Як в Європі люди».
Та яке майбутнє може
Бути у луди?

Це вірш «20 рядочків про українців на українському телебаченні» 1998р.

Ти не поет, Сашко, і вірші
Твої – це щось не те, щось інше.
Це публіцистика якась, –
виносить вердикт поважне жу-

запитала мене, чи знайоме мені ім'я поета Олесь Степаненка. На превеликий жаль, я тоді вперше почула це ім'я. Марія дала мені прочитати невеличку книжечку поезій із символічною назвою «Свічечка». І вірші, і саме життя юного поета, і його трагічна смерть – все не могло не зворушити душі, не пробудити бажання познайомити якнайбільше людей з хлопцем-поетом, вибраним і позначеним Господнім Промислом.

Народжений на Харківщині у містечку Дергачі, від якого до кордону із Росією ближче, ніж до Харкова, де постійно існувала політика приниження та ігнорування української мови та всього українського, цей хлопчина-сирота, наче ніжний паросток ломикаменю, пробивав грані скептицизму і ненависті певного сорту людей до незалежної України.

Виростав і виховувався хлопча в інтернаті. При радянській владі сиротинець якось утримувався, а при новій – комусь сподобалося приміщення у гарному місці – і його приватизували. Дітей розібрали місцеві люди. Леонід Степаненко, який жив із своєю старенькою мамою, усиновив хлопчика Олександра і дав йому своє прізвище – Степаненко. Згодом знайшовся менший братик Олесь – Сергійко, який також був усиновлений Леонідом.

Синьоокий хлопча ходив у середню школу, добре вчився і з дитячою безпосередністю писав свої чесні вірші із зовсім дорослим розумінням складної ситуації.

Після закінчення школи Олесь Степаненко поступив на відділення журналістики Харківського Національного університету ім. В. Каразіна. Гроші на навчання заробляв тяжкою працею на цегельному заводі.

Вороги-злочинці не могли пробачити хлопцеві його національного самоусвідомлення і утвердження приналежності до своєї землі, любові до рідної

жорстоко побили 17-річного Олесь Степаненка, розтрощили голову і кинули на лютневому морозі. Майже три роки хлопець хворів, та молодий організм тоді витримав і переміг. Олесь почав одужувати. Після певної паузи, пов'язаної із фізичним станом здоров'я, поет збирався з силами, щоб розпочати новий період у творчості. Однак у ніч на 29 грудня 2004 року опинився на залізничній колії під колесами швидкого поїзда. Обставини смерті загадкові і нерозкриті.

Перебуваючи у лікарні, Олесь Степаненко у 2002 році написав свій «Останній вірш». Останній вірш – справді виявився останнім.

Нема майбутнього у мене,
На превеликий жаль – нема.
Єдине, що мене чекає, –
Могильний холод і п'їтьма.
Не став мені уже поетом.
Мені уже ніким не став
Я гину! Гину!! Гину!!! Боже!
Мені вже нічого чекать.
Вже не створю більш ні рядочка
Я віршів – цих маленьких див,
Так званих друзів заспокою
І не так званих ворогів,
І сам навки заспокоюсь.
Нічого в світі не зроблю.
Як свічечка за п'ять копійок,
Ледь спалахнувши, догорю.

Олесь Степаненко прожив всього 20 років на своїй рідній землі. Його забрала звідти чиясь нечестива рука, наче той букет квітів від пам'ятника Шевченку, як у вірші Олесь.

9 листопада цього року вірному синові України, її поетові і захисникові, який з Шевченківською пристрастю відстоював українську мову, державність та ментальність українців, виповнилося б 35 років. А його вже немає між нами 15 літ. Однак за той невеликий відрізок свого життя Олесь Степаненко викресав своє слово в українській поезії і сказав так багато правди в очі тим, хто мовчить, боїться, недоказує. Правдиве слово поета залишилося в єдиній по смертній збірочці «Свічечка» і палає вогником надії, щоб стати

ко (немов було знання, що часу обмаль). Хоча Олесь був зовсім юним, давав відповіді на проблеми кожного дня, повчав людей словом правди. Його вірші – це роздуми і глибокий сум над українським сьогоденням, «пролита сльоза» української мови, якій «Нема пристановища у рідному краї. Де їй прихилитись? Жити де? Хто знає?»

Та живе віра і надія:
Із заходу, долаючи етер,
Летить до нас правдиве слово
Львова,
І вірю я, що поки Захід є,
Не вмере, не згине українська мова.

Пройдемося трішечки сторінками збірки. Перші вірші написані десятирічним хлопчиком. Вони чарують своєю дитячою безпосередністю, щирістю і простотою. У них відчувається талант обдарованого поета, що вміє захоплено висловити свою любов. І яку ж назву придумало хлоп'я: «Освідчення»!

Прошумів травневий дощик і залишив на згадку веселку:
Мов вимостив до неба кладку,
До раю стежечку проклав.
Я зачарований, щасливий
Веселку пальцями ловлю,
Цей день, цю землю, край мій
милий

Я щиро й трепетно люблю!
Кого може не зворушити таке прекрасно-трепетне дитяче освідчення в любові до своєї землі?!

Коли читаєш вірш «Зелений ліс», забуваєш, що це дитина піднімає серйозну екологічну проблему:

Зелений ліс – природи дар,
Зелений ліс – природи цар.
Невже і він потрапить в ряд
До наших незліченних втрат?

Всі Олесеви вірші позбавлені надуманості, в них немає зайвих мовних прикрас. Часто в їх основі лежать реальні факти.

Один з віршів 11-річний Олесь написав після того, як його творчість високо оцінив українець з Австралії:

І радісно, і свято на душі,
І хочеться писати знову й

ОЛЕСЬ СТЕПАНЕНКО

ДІАЛОГ З ВІТЧИЗНОЮ
1995 р.

Поет:
Рідна, багатостраждальна
Мати-Україно!
Чим ти Бога прогнівила,
Чом тебе покинув?

Чом твої непевні діти
Тебе проклинають?
Чом у рідному, своєму
Радості не мають?

Чом твої святі герої
Й солов'їна мова,
Їм неначе кістка в горлі,
Як в зерні полова?

Вітчизна:
Що їм Вітчизни честь і
слава,
І мови рідної краса?
Для них гербом і стягом
стала
Руськоязычна ковбаса.

ДВІ МОВИ
1996 р.

Я телеканали
По черзі вмикаю.
Мови, що лунають
З сумом зіставляю..

Українська мова
Українців любить.
Російську постійно
Від усіх нас нудить.

Українська мова
Державу будує.
Російська затято
Зроблене руйнує.

Українська мова
Кличе до роботи.
Заклика російська
На страйк із суботи.

Українська мова
Потерпіти годна,
Верещить російська,
Що весь час голодна.

Українська предків
Славних поминає.
Російська їх пам'ять
Брудом обливає.

Українська мова
Чеснотами сяє.
Російська бридоті
І брехні навчає.

Українська прагне
Нам майбутнє дати.
Обіця російська
Нас перестріляти.

Справжні українці
Люблять мову рідну.
Перевертні й зайди?
Ті – окупаційну.

[Олесь Степаненко]
початок на стор.8

рі конкурсантові (вірш «Якби ж поети...»)

Я не поет? Не віднімаю
Я хліб в поетів. Хай їдять.
Хай лиш Державу не
просплять!

Якби ж поети не дрімали –
Хист, ум свій мобілізували,
За діло справжнє узялись,
Як це Тарас робив колись!
Якби вони за УКРАЇНУ
Всі встали, як належить сину,
Я б своїх віршів не писав,
А тихо б фізику вивчав.

Взірцем для Олесь Степанен-
ка з дитячих літ був «Великий
наш Тарас», якого він називає
«Дідусем», «Батьком», якому з
болем чесно і правдиво розпо-
відає «Про нашу рідну Україну»,
де пропадає українська мова і
українська пісня, де проклина-
ють своїх героїв, де «не розкаже
батько сину За що Кобзар
страждав колись», де
посміхаючись єхидно
Тарасович нащадкам, - нам
Історію розкаже нашу
Руськоязычний Кеворкян...
Прости, що я малий не годен
Ганьбі оцій покласти край.
Захоплений брудним потоком,
Кочусь, як всі, в пекельний рай.
Вірш «9 березня» 1998р.

Юний поет виростає серед
зелених лісів, квітучих лук, різно-
барвних мальв і паничів – серед
чарівного світу природи, яким
захоплювався і який чудово
знав. «Я в цьому світі чарівному
Гербарій лікарський зібрав», –
захоплено розказує 11-річний
поет у вірші «Мій гербарій», де
використовує назви 23-ьох
лікарських рослин! А у вірші
«Лісові ліки» хлопчик з надією

на братикове видужання «збира
ягідки І благає Бога Відняти в
хворобоньки Братика малого».

Олесь не забуває своїх друзів
по інтернату, думає про їх долю,
бажає їм «Хай пливе їх човник,
Допливе до моря. Хай не знають
дітки ні біди, ні горя».

У «Правдивій історії» розпо-
відає, як приїхала міліція в інтер-
нат вбивати собак. Як собаки
«Від хлопчиків і дівчаток рятунку
чекали». А Юрась «Вискочив у
віконце, підхопив Алісу, Пригор-
нув її до серця, і чимдуж до лісу».

Страшно бахкали рушниці,
собаки кричали,
Тяжко діти голосили,
дорослі мовчали.
І під віршем дописано:
Це дійсно правдива історія.
Я тому свідок.

Та навколо було і багато щирих,
добрих людей, а серед них
найперші – «Мій добрий батько»
і «У вишивках-мереживах моя
бабуся».

Вірш «На Перше грудня» при-
свячений названій даті і батько-
ві, який «перехрестившись, рано
вийшов з хати, й за волю голос
свій, немов себе віддавав. Тепер в
сім'ї у нас цей день - найбільше
свято». «Мій батько зовсім-
зовсім не герой... Кар'єри не
зробив, багатства не надбав,...
Та в судний день, що нам послав
сам Бог» віддав свій голос і своє
серце «за вільну Україну!»

Все, що найсвітліше і най-
красивіше у людей, за думкою
Олесь, – від бабусь. У «Дитячому
питанні» автор вірша, 11-річний
хлопчик дивиться по телевізору
похорон Патріарха Володимира, де

Якісь сучасні вояки,
(Не лицарі, не козаки),
Піднявши гумові кийки,

Шановні Сакраментинцями та гості міста!
Щиро і сердечно запрошуємо усіх Вас на

Український День Подяки,
що відбудеться

**16 листопада о 3 годині за адресою
5560 Palm Avenue, Sacramento
у бенкетному залі La Dolce Vita.**

Вашій увазі пропонується святковий концерт за участю відомих
співачів українських церков м. Сакраменто, а також з України,
наймолодшої учасниці Джесіки Кравченко і дитячого танцювального
колективу «Веселка» під керівництвом Джорджа і Ірини Арабаджі.
А смачні українські страви задовільнять найбагатливіших гурманів.
Веселий настрій і веселу забаву Вам гарантовано забезпечить музичний
гурт «Бурима» із Сан Франциско.

Ціна квитка \$60, для студентів \$30.
Кількість місць обмежена.
Додіки за телефоном: 916-677-7093 або 916-476-1972.
Ласкаво усіх просимо!

Парафіяни Української Православної Церкви
м. Сакраменто, Каліфорнія

Orest Balytsky D.M.D.
Diplomate, American Board of Endodontics

(707) 763-2170
orbendo17@msn.com
www.petalumaendo.com

В самого чорта вкравши лють,
Той похорон нещадно б'ють,
Державний прапор топчуть,
рвуть.

В очах порожніх хижє зло.
Чи в них бабусі не було?
У вірші «Бабусині зозулята»
бабуся ділиться своїми думками –
тривогами з онучатами: як вони
будуть жити без неї, недовго
залишилося їй «топтати ряст», бо
і зозулька не хоче їй кувати.

Придумали хлопчики:
Брат підставив спину,
Менший зліз на вишеньку –
Кує без упину.
Бабуся в хатиночі
Сльози витирає,
Своїх зозуляточок
Снідати чекає.

Як просто і зворушливо! До
сліз...

Була в Олесь Степаненка ще
одна дорога серцю людина з
«оченятами-сонечками киянка
Катруся», який поет присвятив
проникливу поезію «Коханий».

Катрусю, сонечко моє ти,
З часів Ромео і Джульєти
Так не кохав ніхто, я знаю,
Як я, як я тебе кохаю!
Маїнонько моя у квіті,
Моя єдина у світі!
Нехай не розпарує нас ніщо, –
Ні простір, ані час.

В газеті Одещини «Чорно-
морські новини» Сергій Лашен-
ко у статті «Нереалізовані в

українстві» серед інших імен
пише і про Олесь Степаненка,
зокрема, про його вірш «Дві
мови».

«Про мову Олесь Степаненко
писав не як замріяний патріот, а
як цілком сформований націо-
наліст: «Українська мова дер-
жаву будує, російська затято
зроблене руйнує. Українська мо-
ва потерпіти годна, верещить
російська, що весь час голодна.
Українська предків славних по-
минає, російська їх пам'ять бру-
дом поливає...» І це у тринадцять
років!

Такий собі юний слобожансь-
кий Тарас Шевченко кінця ХХ
століття.»

Михайло Косів, член президії
Національної спілки письмен-
ників України впевнений, що
«Олександр Степаненко увійде
в історію української літерату-
ри. У його поезіях закладено
незбагненні відчуття сутності
життя і власного, і всенародно-
го...»

І на завершення – питання са-
мого поета Олесь Степаненка:

Хто мені скаже?
Чому я не пишу, як інші,
Заздалегідь прийняті вірші...
Чому я все про Україну
Пишу, римую без упину?
І вірші все якісь сумні...
Чи так пороблено мені?

ДЛЯ ДІТЕЙ

Ілюстрації Валентини
Мельниченко

Колись була птиця-жайворонок царем, а царицею — миша, і мали вони своє поле. Посіяли на тім полі пшеницю. Як уродила їм та пшениця — давай вони зерном ділитися. От одне зерно зайве було. Миша каже:

— Нехай мені буде!
А жайворонок каже:
— Нехай мені!

Думають вони: що тут робити? Пішли б позиватися, та немає старших за них: немає до кого йти позиватися. Поді миша каже:

— Ну, я краще його перекушу.

Цар на це діло згодився. Миша тільки взяла зерно в зуби та в нору й побігла. Тут цар-жайворонок збирає всіх птахів, щоб звозувати царицю мишу, а цариця скликає всіх звірів — і почали війну. Як вийшли в ліс — то що звірі хочуть яку птицю розірвати, то вони на дерево; або птиця як візьме, літаючи, бити звірів, то вони в нору... Так билиця цілий день, а потім увечері сіли всі спочивати. Коли цариця зогледілась — аж немає на війні комашні. Тоді вона звеліла, щоб конче була на вечір і комашня. Коли це приходить і комашня. Цариця й нагадала їй, щоб вона вночі полізла на дерева і за одну ніч повідкушувала птиці пір'я коло крил.

На другий день, тільки-но розвиднілось, цариця кричить:

— Ану, вставайте воюватися!

Птиця що підійметься, то й упаде на землю, — так звір її і розірве. І цариця повоювала царя.

А орел бачить, що то лихо, сидить на дереві і не злітає. Коли тут іде стрілець, бачить, що орел сидить на дереві, як націліться на нього. А той орел так просить його:

— Не бий мене, голубчику, я тобі в великій пригоді стану! Стрілець удруге націливсь, він ще його просить:

— Візьми лучче мене та вигоду, то побачиш, в якій я тобі пригоді стану!

Стрілець ще наміривсь стріляти, утретє. Орел знов його почав просити:

— Ей, голубчику-братіку! Не бий мене та візьми до себе — я тобі у великій пригоді стану!

Стрілець повірив йому: поліз, та зняв з дерева, та й несе його додому. А він йому каже:

— Принеси мене до своєї хати та годуй мене м'ясом доти, поки в мене крила повідростають.

А в того чоловіка було дві корови, а третій бугай. Він зараз і зарізав йому одну корову. Орел ту корову за рік із'їв та й каже тому чоловікові:

— Пусти мене, я політаю, побачу, чи вже відросли крила. Той чоловік і випустив його з хати. Орел літав, літав, та й прилетів опівдні назад до того чоловіка, каже йому:

— Ще в мене мала сила — заріж іще одну ялівку!

Той чоловік послухав його та й зарізав. Орел і з'їв її за рік. Та знову як полетів... Пролітав мало не цілий день, увечері знову прилітає та й каже йому:

— Заріж іще й бугая!

Той чоловік думає: «Що тут робити — чи зарізати, чи ні?» А потім каже:

— Більше пропало, нехай і це пропадає!

Узяв та й зарізав йому бугая. Він із'їв і того бугая, таки за рік, а потім як полетів, то літав так високо — аж під хмарою. Коли це прилітає та й каже йому:

— Ну, спасибі тобі, чоловіче: вигодував мене, а тепер сідай на мене.

Той чоловік питається:
— Що з того буде? А він йому каже:

— Сідай! Той і сів.

Яйце-райце

(Українська народна казка)

Орел його поніс аж у хмару, а потім і пустив його додолу. Той чоловік летить додолу, коли це орел не дав йому долетіти до землі, підхопив його та й каже:
— А що, як тобі здавалось? А він каже:

— Так, наче я вже неживий був. Тоді орел йому каже:
— Отак саме й мені було, як ти на мене націлявся. Потім каже:
— Сідай знов!

Тому чоловікові й не хотілося сідати на орла — ну, нема що робити, таки сів. Орел знов його як поніс, та аж у саму хмару, а звідтіль скинув його з себе — та підхопив його так, може, як на два сажні від землі, та й питається його:

— А що, як тобі здавалось? Він йому каже:
— Так зовсім, наче вже кістки мої розсипались. Тоді орел йому каже:
— Так само й мені було, як ти вдруге націлявсь. Ну, ще сідай. Той сів.

Орел як понесе його аж за хмару, та звідтіль і пустив його додолу, та підхопив уже аж коло самої землі, та тоді питається його:

— Як тобі здавалось, як ти летів на землю? Він йому каже:
— Так, наче мене зовсім не було вже на світі. Тоді орел йому каже:
— Отак же й мені було, як ти втретє націлявсь. А потім каже:
— Ну, тепер уже ніхто нікому не винний: ні ти мені, ні я тобі. А тепер сідай на мене, та полетимо до моєї господи.

Ото летять та й летять, прилітають до його дядька. А він йому каже:

— Іди ж у хату, та як будуть питатися тебе: чи не бачив нашого небожа, то ти скажеш: як дасте яйце-райце, то й на вічі приведу.

Він приходить у хату, коли це йому кажуть:

— Чи по волі, чи по неволі? А він їм каже:
— Добрий козак усе по волі ходить. Вони його питаються:
— Чи не чув ти там за нашого небожа? Бо вже третє літо, як пішов на війну, — та ні чутки, ні звістки.

А він їм каже:
— Як дасте яйце-райце, то й на вічі приведу. Вони йому кажуть:
— Лучче нам його ніколи не бачити, як віддати тобі яйце-райце.

Тоді він виходить із хати та й каже орлові:

— Кажали так: лучче нам його ніколи не бачити, як тобі віддати

яйце-райце.

Орел йому каже:

— Летімо далі!

Летять та й летять, та й прилітають до орлова брата, та й тут чоловік те саме говорив, що в його дядька, — такі й тут не получили яйце-райце.

Прилітають до його батька, а орел йому каже:

— Іди в хату, та як будуть питатися за мене, то скажеш, що бачив й на вічі приведу.

Увіходить чоловік у хату, а вони йому кажуть:

— Чи по волі, чи по неволі? Він їм:
— Добрий козак усе по волі ходить. Вони його стали питатися:
— Чи не бачив нашого сина? Бо вже як немає — четверте літо: десь пішов на війну, та, мабуть, убили його там.

А він їм каже:
— Я бачив, але як дасте яйце-райце, то я й на очі приведу.

Батько орлів каже йому:
— Нашо ж воно тобі? Краще ми тобі дамо багато грошей. Він каже:

— Я не хочу грошей, мені дайте яйце-райце!

— Піди ж привождь, зараз тобі дамо!

Він вводить орла в хату. Тоді його батьки так зраділи, що дали яйце-райце і сказали:

— Тільки не розбивай ніде на дорозі, а як прийдеш додому, то погороди загороди великі, а тоді його і розіб'єш.

Він іде та йде, та так схотілось пити йому... Коли це знайшов криничку. Тільки що став пити воду, та якось об цебрину й розбив те яйце-райце. Як узяв скот вернути з того яйця!.. Верне та верне.

Гониться він за тим скотом, то що з того боку піджене, на другий розійдеться... Кричить бідолаха — нічого сам не зробить! Коли це іде до нього змія й каже йому:

— Що ти мені даси, чоловіче, як я тобі скот цей вжену в те яйце?

А він їй каже:

— А що тобі дати? Вона йому каже:

— Даси те, що без тебе стало дома? А він каже:

— Дам!

Ото вона йому гарненько загнала той скот у яйце, заліпила славно яйце і дала йому в руки.

Він приходить додому, аж там без нього син народився. Ударив він об поли руками:

— Це ж я тебе, сину, віддав змії! Ну, ото журяться вони з жінкою, а далі кажуть:

— Нема що робити, журбою не допоможеш! Якось треба жити.

Погородив він загороди великі, розбив те яйце, випустив скот і забагатів.

Живуть вони, аж поки син підріс. От син і каже.

— Це ви мене, тату, віддали змії. Ну, дарма, якось буде, і пішов до змії.

Приходить до неї, а вона йому каже:

— Зроби мені троє діл та й підеш собі додому, а як не зробиш, то я тебе з'їм!

А коло її хати був великий луг — скільки оком зглянути! Так вона йому каже:

— Щоб ти за одну ніч отой луг викорчував, і щоб там і зорав, і пшениці насіяв, і зжав її, в скирти поклав і щоб в ту ніч з тієї самої пшениці мені паляницю спік: поки я встану, щоб вона на столі лежала.

Він іде до ставка та й зажуриться. А там близько був мурований стовп, і в тім стовпі була зміїна дочка замурована. Він приходить сюди та й плаче. А дочка його питається:

— Чого ти плачеш? А він каже:

— Як же мені не плакати, коли змія загадала таке, що я ніколи його не зроблю, а вона сказала, щоб за одну ніч зробив.

Вона його й запитує:

— А що ж там? Він їй розказав. А вона йому каже:

— Як візьмеш мене за жінку, то я тобі все зроблю так, як змія казала.

Він каже:

— Добре!

Вона йому каже:

— Лягай же тепер спати, а завтра рано щоб встав та понесеш змії паляницю.

От пішла дочка змії до того луку та як свисне: той луг тріщить, лущить — на тім місці ореться, пшениця сіється... — до світу спекла паляницю, дала йому. Він приніс до змії в хату і поклав на столі.

Змія прокинулася, вийшла в двір та й дивиться на той луг, тільки сама стерня та скирти стоять. Тоді йому каже:

— Ну, справивсь! Гляди ж, щоб і вдруге діло зробив! Та зараз йому й загадала:

— Щоб ти оту гору розкопав, і щоб туди Дніпро йшов, а коло того Дніпра побудуй комори: щоб байдаки туди приставали, і щоб ти ту пшеницю продав на байдаки. Як встану рано, то щоб це все було готове!

Він знову йде до того стовпа і плаче. Та дівка його питається:

— Чого ти плачеш?

Він їй розказав те все, що йому змія загадала. А вона йому й каже:

— Лягай спати, я це все пороблю.

А сама як свисне, то та гора розкопується, Дніпро туди йде, коло нього комори будуються... Тільки прийшла та збудила його, щоб він пшеницю видав купцям на байдаки з тих комор. Змія встає та й дивиться, що все так зроблено, як вона йому загадала.

Тоді загадує йому втретє:

— Щоб ти цю ніч впівав золотого зайця і раненько щоб приніс мені в хату.

Він знову йде до того стовпа та й плаче. Та дівчина питається його:

— Що вона загадала?

Він каже:

— Оце вже не жарти: хто його знає, як того золотого зайця впіймати.

Вона й каже йому:

— Ходім до тієї скелі. Стань над горою, ти будеш ловити, а я буду гонити з нори, і гляди ж: що тільки буде виходити з нори — бери його:

ДРУКОВАНІ ТА РУКОПИСНІ ЛІТЕРИ						
Аа а <i>Аа</i>	Бб бе <i>Бб</i>	Вв ве <i>Вв</i>	Гг ге <i>Гг</i>	Ґґ ґе <i>Ґґ</i>	Дд де <i>Дд</i>	Ее е <i>Ее</i>
Єє є <i>Єє</i>	Жж же <i>Жж</i>	Зз зе <i>Зз</i>	Ии и <i>Ии</i>	Іі і <i>Іі</i>	Її ї <i>Її</i>	Йй йй <i>Йй</i>
Кк ка <i>Кк</i>	Лл ел <i>Лл</i>	Мм ем <i>Мм</i>	Нн ен <i>Нн</i>	Оо о <i>Оо</i>	Пп пе <i>Пп</i>	Рр ер <i>Рр</i>
Сс ес <i>Сс</i>	Тт те <i>Тт</i>	Уу у <i>Уу</i>	Фф еф <i>Фф</i>	Хх ха <i>Хх</i>	Цц це <i>Цц</i>	Чч че <i>Чч</i>
	Шш ша <i>Шш</i>	Щщ ща <i>Щщ</i>	Ь знак м'якшення <i>ь</i>	Юю ю <i>Юю</i>	Яя я <i>Яя</i>	

то золотий заєць!

Ото вона пішла та й жене. Коли це вилазить з нори гадюка та й сичить. Він її і пустив. Дівчина виходить із нори та й питається його:

— А що, нічого не вилазило? А він каже:

— Ба, ні: лізла гадюка, а я побоявся її, щоб не вкусила, та й пустив.

А вона йому каже:

— Так то ж був заєць! Ну, гляди ж, я ще раз піду; і як буде хто виходити й казатиме, що тут немає золотого зайця, то ти не вір, а хапай його!

Полізла та й жене. Коли виходить така стара баба та й питається того парубка:

— Чого ти, сину, тут шукаєш? А він їй каже:

— Золотого зайця. А вона йому каже:

— Де він тут взявся: його тут нема!

Сказала це та й пішла від нього. Коли це виходить та дівчина та й питається його:

— А що, нема зайця? І ніхто з нори не виходило? Він каже:

— Ба, ні: виходила баба стара та спиталась мене, чого я тут шукаю, а я сказав, що золотого зайця. А вона каже: тут його немає, то я її й пустив.

Тоді вона каже:

— Чом ж ти не тримав: то ж заєць! Ну, тепер більше ніде його не піймаєш, хіба я перекинуся зайцем, а ти мене принесеш і покладеш на стільці, тільки не віддавай змії у руки, бо як віддаси, то вона пізнає мене.

От вона так і зробила: перекинулась золотим зайцем, він узав приніс того зайця, поклав його на стільці та й каже змії:

— Натє ж вам зайця, а я піду вже від вас. Вона каже:

— Добре, йди! Він пішов.

А змія тільки з хати, а заєць знову перекинувся дівчиною та за парубком. Почали вони вдвох тікати. Біжать та й біжать. Коли це змія побачила, що то не заєць був, а її дочка, — давай доганяти. Та сама не побігла змія, а послала свого чоловіка. Змій біжить за ними: коли вони чують — аж стугонить земля... Тоді дівчина каже:

— Оце вже за нами біжить! Я перекинусь пшеницею, а ти дідом, та будеш стерегти мене. Та як буде питаться тебе, чи не бачив парубка й дівчини, чи не йшли сюди, то ти скажеш, що тоді, як ця пшениця сіялась.

Коли це змії летить та й питається того діда:

— Чи не бачив тут — не йшли парубок з дівчиною?

А він каже:

— Ба, йшли.

Той питається:

— Давно ж вони йшли?

Дід:

— Тоді, як оця пшениця сіялась.

Змій каже:

— Цю пшеницю вже пора косити, а їх вчора не стало.

Та й повернувся назад. Зміїна дочка зробилась знов людиною, а той дід парубком, та давай тікати.

Прилітає змії додому. Змія його питається:

— А що, не догнав? І нікого не зустрічав на дорозі?

А він каже:

— Ба, ні! Зустрічав: дід стеріг пшеницю, а я його питався: чи не бачив, тут не йшли парубок із дівчиною? А він каже: йшли тоді, як оця пшениця сіялась, але ж та пшениця така, що пора косити, — так я і вернувся.

Тоді змія йому каже:

— То вони самі! Біжи вдруге за ними!

Летить змії. Коли ті чують, що летить знову, аж земля реве, так дівчина каже:

— Ей, летить знову! Зроблюся я монастирем, таким старим, от-от розвалиться, а ти — ченцем; та як буде він тебе запитувати, чи не бачив таких-то — скажеш: «Бачив тоді, як оцей монастир будувався».

Коли це летить змії та й питає того ченця:

— Чи не бачив — не йшли тут парубок і дівчина?

А він каже:

— Я бачив тоді, як оцей монастир роблено.

А змії каже йому:

— Їх вчора не стало, а цей монастир уже років сто, як роблено.

Сказав це та й вернувся назад.

Приходить додому та й розказує змії:

— Бачив одного ченця, коло монастиря ходив; як я його питався, то він сказав, що бігли тоді, як оцей монастир роблено, але тому монастиреві вже років сто, а їх вчора не стало.

Тоді вона йому й каже:

— То ж вони! Тепер я сама побіжу!

Побігла.

Ото біжить... Коли ті чують — аж земля реве і гаряча. Дівчина тоді каже парубкові:

— Тепер ми пропали: вже сама біжить! Ну, я тебе зроблю річкою, а сама зроблюсь рибою-окунем.

Зробила.

Прибігла змія та й каже до тієї річки:

— А що, втекли?

Перекинулась щукою та давай

гонитися за тією рибою: що хоче вхопити, то окунь повернеться своїм пір'ям гострим до неї, то вона не візьме його. Гонилась, гонилась — так-таки не вловила та надумала всю воду з річки випити. Стала пити: пила-пила, напилась багато та й лопнула.

Тоді та дівчина й каже парубкові:

— Тепер ми вже не біймось!

Ходімо до твоєї господи; ти підеш у хату, та гляди: усіх поцілуєш, тільки дядькової дитини не цілуй, бо як поцілуєш ту дитину, то забудеш за мене. А я поки наймусь у цім селі в кого-небудь.

Ото він прийшов у хату, з усіма поздоровкався та й думає собі: «Як же мені не поздоровкатися з дядьковою дитиною? Таж вони подумують щось погане про мене».

Поцілував і дитину дядькову. Як поцілував, так і забув за ту дівчину.

Так пробув пів року та задумав жениться. Йому нарадили одну гарну дівчину, щоб він її брав; він за ту й забув, що його врятувала від змії і з іншою заручився.

Ось перед весіллям, увечері, кличуть на шишки молодичь. Прикликали і ту дівчину, що він з нею втівав, — хоч її й ніхто не знав, що воно за така. Стали бгати шишки; та дівка зліпила з тіста голуба й голубку та й пустила додолу, а вони стали живі. Голубка й почала говорити до голуба:

— А ти забувся, як я за тебе луг викорчовувала й там пшеницю сіяла, а з тієї пшениці паляницю спекла, щоб ти до змії відніс?

А голуб каже:

— Забув, забув!

Потім знов голубка каже:

— А ти забувся, як я за тебе гору розкопувала і туди Дніпро пустила, щоб байдаки ходили до комор і щоб пшеницю ти продавав на байдаки?

А він каже:

— Забув, забув!

Потім знов голубка каже:

— А ти забув, як ми ходили вдвох за золотим зайцем? Ти й мене забув?

А голуб каже:

— Забув, забув!

Тоді парубок згадав за ту дівчину, — за цю-таки саму, що голуби поробила, та ту покинув, а з цією оженився. І тепер живе добре.

КРОСВОРД І СУДОКУ

1	2		3		4		5	
			6					
7					8			
			9					
10					11			12
			13	14				
15		16				17		
		18						
19					20			
			21		22			
23	24				25		26	
			27					
28					29			
			30					
31					32			

ЗА ГОРИЗОНТАЛЛЮ:
1. Учасник якої-небудь гри. 4. Горда, пихата людина. 6. Одиниця виміру земельної площі в Англії і Північній Америці. 7. Нижчий прислужник інквізиції. 8. Одиниця рахунку у спортивних змаганнях та різних іграх. 9. Суміш газоподібних продуктів, які виділяються в повітря при згорянні чого-небудь. 10. «Хіба ревуть воли, як... повні?» (Панас Мирний). 11. Зуб між різцями й передкореневими зубами в кожній половині верхньої та нижньої щелеп людини й ссавців. 13. Об'ємне коло. 15. Милке, солоне, сезонне озеро в центрі Австралії. 17. Річка в Південній Азії, яка витікає з Тибету й впадає в Індійський океан. 18. Мінерал, різновид агату. 19. В релігії давніх єгиптян — богиня неба, дружина бога землі Геба. 20. Дія, подія, вчинок. 21. Робота, діяльність, здійснення чого-небудь. 23. Муніципалітет у Франції, у регіоні Лангедок-Руссільйон. 25. Муніципалітет у Франції, у регіоні Бургундія. 27. Рештки перетравленої їжі, що їх викидає кишечник назовні. 28. Хокейний клуб з міста Ханти-Мансійськ, Росія. 29. Частина зброї — ремені з вудилами та поводками, що їх надівають на голову коневі. 30. Представник північнофракійських племен, які заселяли місцевість від Дунаю до Карпат. 31. Високий декоративний чагарник родини розоцвітих із численними білими квітками. 32. Пташа орла.

ЗА ВЕРТИКАЛЛЮ:
2. Загадка, в якій слова або фрази, що розгадуються, зображено у вигляді комбінації малюнків із літерами та іншими знаками. 3. Угорський народний танець у швидкому темпі, що починається повільним вступом. 4. Визначення розмірів чого-небудь спеціальними приладами або на око. 5. Спів. 10. Той, хто зводить наклеп на кого-небудь, обмовляє когось, доносить комусь на когось. 12. Невеликий гризун родини полівкових, що веде напівводний спосіб життя і має цінне блискуче густе хутро бурого кольору. 14. Перебування обвинуваного в момент злочину в іншому місці як доказ його не причетності до злочину. 16. Обрис і розріз губ. 17. Титул японського Імператора Го-Сакураматі. 21. Проміжок часу в десять днів. 22. «... розбрату». 24. У стародавньому Римі — жрець, що, спостерігаючи політ і поведінку птахів, провіщав нібито волю богів. 26. Ділянка землі, яку отримувала селянська сім'я для користування.

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДУ
За горизонталлю:
1. Грач. 4. Пала. 6. Акро. 7. Сбір. 8. Очко. 9. Дим. 10. Ясла. 11. Ікло. 13. Шар. 15. Епір. 17. Інд. 18. Онікс. 19. Нут. 20. Акт. 21. Дія. 23. Кане. 25. Бона. 27. Кап. 28. Югра. 29. Узда. 30. Дак. 31. Ігра. 32. Оря.
За вертикаллю:
2. Ребус. 3. Чардаш. 4. Промір. 5. Бокал. 10. Ябедник. 12. Ондатра. 14. Алібі. 16. Рот. 17. Іса. 21. Декада. 22. Яблукко. 24. Август. 26. Наділ.

ЛЕГКИЙ РІВЕНЬ

3			8	9				
	4		3					7
	1	7		6		3	8	
8	7			3				4
	9	4		5		8	2	
5				2			7	6
	6	9		4		2	3	
4					3		9	
				8	9			5

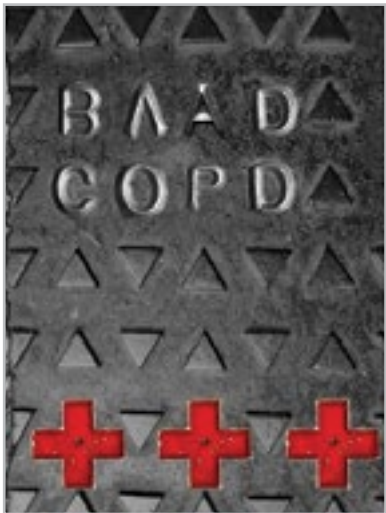
СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ

	4				7			9
				6		7		1
5			9	1	2			
	2						4	6
	1	9		2		3	7	
6	5						8	
			2	7	6			4
7		8		9				
2			5				1	

3	5	6	8	9	7	4	1	2
9	4	8	3	1	2	5	6	7
2	1	7	5	6	4	3	8	9
8	7	2	9	3	6	1	5	4
6	9	4	7	5	1	8	2	3
5	3	1	4	2	8	9	7	6
7	6	9	1	4	5	2	3	8
4	8	5	2	7	3	6	9	1
1	2	3	6	8	9	7	4	5

КНИГИ

«+++»
Влад Сорд
[Дім Химер]

Влад Сорд — молодий поет, ветеран бойових дій, громадський активіст, а віднедавна й співзасновник та художній редактор видавництва «Дім Химер». Відтак за три роки після блискавичного дебюту з поетичною збіркою «Трансгрес(і)я» («Видавництво Сергія Пантюка») у рідному «Домі Химер» побачила світ його наступна нецензурована книга віршів під кодовою назвою «+++». Це збірка «темної» поезії з війни, як своєрідне нагадування — не все написано з того, що має бути написано. Ці вірші більше схожі на заклання, ніж на звичну поезію. Видання ілюстроване світлинами автора з передової.

«ДІВЧАТА ЗРІЗАЮТЬ КОСИ: КНИГА СПОГАДІВ / РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА»
Євгенія Подобна
[Український інститут національної пам'яті]

Книга «Дівчата зрізають коси» — це спогади 25 жінок-воячок, які брали участь в російсько-українській війні у складі Збройних сил України та добровольчих підрозділів у 2014-2018 рр. як стрілки, кулеметниці, медики, мінометниці, снайперки та ін. У спогадах йдеться про бойові

ві операції різних років на Луганщині та Донеччині, про звільнення українських міст та сіл від окупантів, спогади про побратимів, місцевих мешканців, військовий побут, а також роздуми про становище жінки в українському війську в різні періоди війни. Розповіді доповнені фотографіями із зони бойових дій.

Ці історії було записано з листопада 2017 до липня 2018 року військовою кореспонденткою Євгенією Подобною.

Збірник спогадів «Дівчата зрізають коси» підготовлено в рамках проекту Українського інституту національної пам'яті «Усна історія АТО».

«ВБИВСТВО НА ВУЛИЦІ...»
Збірник
[Дім Химер]

Сімнадцять моторошних оповідань, ретельно відібраних у рамках літературного конкурсу інтернет-журналу «Стос». Сімнадцять сучасних українських авторів горору, кожен з яких по своєму цікавий і неповторний на тлі інших. І Едґар По у вишиванці на обкладинці — як темний гурма наших молодих письменників, що ступили на шлях нової готичної прози, детективного нуару, містики та жахів. А на останніх сторінках — атмосферний прикінцевий бонус — оповідання організаторки конкурсу й редакторки видання Аліси Гаврильченко «Заплановане вбивство: як усе починалося». Тож розгорніть цю книгу,

нехай усе розпочнеться.

«ПОВІСТЬ ПРО МИКОЛУ ЗЕРОВА»
Володимир Панченко
[Дух і літера]

Микола Зеров (1890–1937) — ключова постать в історії національно-культурного Ренесансу 1920-х рр. Літературознавець, лідер «п'ятірного грона» поетів-неокласиків, полеміст, блискучий перекладач, київський Золотуш, чиє ораторське мистецтво справедливо вважається неперевершеним, «живе срібло», за визначенням друзів, — усе це грані однієї творчої особистості.

Проникливий аналіз різних аспектів творчості Зерова поєднується із увагою до культурного й суспільно-політичного кон-

тексту 1910–1930-х років, до літературно-мистецького середовища Києва того часу. Ведучи вільну від академічних надмірностей оповідь, автор органічно використовує рідкісні архівні матеріали. Його «пошуки утраченого часу» — це спроба максимально наблизити до нас події й обличчя тих «різьбярів», які прагли піднести українське художнє слово на «справжні верхогір'я».

Дослідження Володимира Панченка стало переможцем прес-тижного книжкового рейтингу "Літакцент року – 2018" у номінації "Літературознавство".

«БОЙЧУКІЗМ. ПРОЕКТ "ВЕЛИКОГО СТИЛЮ"»
[Мистецький арсенал]

Бойчукізм — знакове явище в історії мистецтва ХХ століття, яке подарувало світові нове художнє бачення, абсолютно відмінне від попереднього досвіду технічно та ідейно. Певною мірою бойчукізм став останньою спробою здійснити великий національний стиль в Україні. Видання містить матеріали, зібрані під час підготовки виставки Бойчукізм. Проект "великого стилю", яка відбулась у Мистецькому арсеналі у грудні 2017-січні 2018 років, та відображає сучасний стан наукової розробки тематики бойчукізму в контексті мистецтвознавчих, історичних та культурологічних студій. Значна частина мистецької спадщини бойчукістів публікується вперше.

ДОМАШНІ РЕЦЕПТИ

ГАРБУЗОВИЙ ПЛЯЦОК З ВЕРШКАМИ ТА ЖЕЛЕ

ІНГРЕДІЄНТИ

ДЛЯ БІСКВІТУ:
Яйця курячі: 6 шт.
Сіль: щіпка
Цукор: ½ скл.
Борошно пшеничне: 6 ст.л.
Розпушувач тіста: 1 ч.л.

ДЛЯ ПРОСОЧУВАННЯ:
Вода: 4 ст.л.
Лимонний сік: 2 ст.л.

ДЛЯ ГАРБУЗОВОЇ МАСИ:
Гарбуз (очищений): 1 кг.
Вода: 4 ст.л. + 10 ст.л.
Лимонний сік: 2 ст.л.
Крохмаль: 4 ст.л.
Борошно пшеничне: 1 ст.л.
Желе чорниця: 2 упаковки
Желе полуниця: 1 упаковка

ДЛЯ ВЕРШКОВОГО КРЕМУ:
Вершки (від 30%): 500 мл.
Йогурт грецький: 350 гр.
Цукрова пудра: 3 ст.л.
Ванільний цукор: 2 ч.л.
Желатин: 1,5 ст.л.
Вода: 4 ст.л.

ДОДАТКОВО:
Шоколадне печиво: 100 гр.
Лимонне желе: 2 упаковки
Вода: 750 мл.
Кокосова стружка: 5 ст.л.

БІСКВІТ
Відділяємо білки від жовтків. Білки збиваємо з щіпкою солі до густої піни. По 1 ст.л. додаємо цукор, добре збиваємо після кожної порції цукру. По одному додаємо жовтки, збиваємо на найменшій швидкості міксера.

Борошно змішуємо з розпушувачем, просіюємо до яєчної маси, акуратно вимішуємо дерев'яною лопаткою.

Форму (25 см x 35 см) застеляємо пергаментом, виливаємо тісто, випікаємо при температурі 180°C (355°F) 25 хвилин. Виймаємо з духовки, залишаємо до охолодження.

ГАРБУЗОВА МАСА

Гарбуз чистимо від шкірки та насіння, ріжемо кубиками, кладемо в каструлю, додаємо воду, доводимо до кипіння, готуємо під кришкою до м'якості. Додаємо лимонний сік, знімаємо з вогню, залишаємо трохи охолонути, збиваємо блендером до однорідної маси.

Гарбузове пюре знову ставимо на вогонь. У воду (10 ст.л.) додаємо борошно та крохмаль, добре вимішуємо, виливаємо до гарбузової маси. Доводимо до кипіння, знімаємо з вогню, додаємо желе добре вимішуємо, залишаємо трішки охолонитися.

Бісквітний корж просочуємо водою з лимоном, зверху викладаємо густіюче гарбузове желе,

на желе викладаємо печиво. Ставимо форму в холодильник на 20-30 хвилин.

ВЕРШКОВИЙ КРЕМ

Желатин розводимо в гарячій воді, залишаємо до охолодження.

Добре охолоджені вершки збиваємо до густої кремової маси, додаємо грецький йогурт, цукрову пудру, ванільний цукор, ще раз добре збиваємо.

Тонкою цівкою вливаємо желатин, постійно збиваємо. Викладаємо крем зверху на печиво, відправляємо в холодильник на 20 хвилин.

ПРИКРАШАЄМО ПЛЯЦОК

Лимонне желе розводимо в гарячій воді, залишаємо до легкого загустіння (ще стікає з ложки, але вже не вода). Густіюче желе виливаємо зверху на вершковий крем, посипаємо зверху кокосовою стружкою.

Ставимо пляцок в холодильник ще мінімум на 1 годину.

[https://placok.info/torti/garbuzovii-
plyacok-z-vershkami-ta-zhele.html](https://placok.info/torti/garbuzovii-plyacok-z-vershkami-ta-zhele.html)

НОВИНИ УКРАЇНИ

Зеленський підписав закон, який дає право НАБУ і ДБР на прослуховування

Президент Володимир Зеленський у вівторок, 15 жовтня, підписав закон, що дає Національному антикорупційному бюро України (НАБУ) і Державному бюро розслідувань (ДБР) автономне право на прослуховування.

Згідно з законом, для застосування негласних слідчих дій стосовно нардепів, таких, як обшук або огляд особистих речей, транспорту, житла, службового приміщення, порушення таємниці їхнього листування, телефонних розмов, необхідна санкція Верховної Ради.

Центр протидії корупції після ухвалення закону вказав, що депутати залишили чинною фактичну депутатську недоторканність, незважаючи на скасування її в Конституції.

Парламент Нідерландів проголосував за розслідування «ролі України» в катастрофі MH17

8 жовтня парламент Нідерландів підтримав пропозицію CDA (Християнсько-демократичної партії) з'ясувати, чому Україна не закрила повітряний простір над Донбасом під час бойових дій 2014 року.

У 2015 році Нідерландська рада безпеки заявила, що Україна повинна була закрити свій повітряний простір, аргументуючи це тим, що тоді рейс MH17 мав би обрати інший маршрут до Куала-Лумпура, і літак не збили б.

Заклики про розслідування ролі України вже звучали в парламенті Нідерландів в 2018 році. Тоді партії CDA і SP, що знаходилися в опозиції, виступили за те, щоб відповідальність за катастрофу поклали частково і на Україну. Зараз CDA входить в правлячу коаліцію з партією прем'єр-міністра Нідерландів Марка Рютте.

Елладська православна церква визнала автокефалію ПЦУ

Позачерговий собор ієрархів Елладської (Грецької) православної церкви ухвалив рішення

про визнання автокефалії Православної церкви України (ПЦУ).

Таким чином, одна з найбільших православних церков світу офіційно підтвердила законність дій Вселенського патріарха Варфоломія про надання автокефалії Православній церкві України.

ЗСУ вивели з Золотого попри обстріли

Бойовики російсько-окупаційних формувань не виконали обов'язкову умову для розведення сил і засобів у районі Золотого на Луганщині – не дотримувалися режиму припинення вогню протягом семи днів. Про це свідчать офіційні зведення штабу операції Об'єднаних сил. Увечері того ж дня штаб назвав непорозумінням суперечливі повідомлення про обстріли Золотого-4 або ж їх відсутність.

Проте, міністр закордонних справ України Вадим Пристайко у вівторок, 29 жовтня, заявив, що процес розведення сил і засобів в місті Золотому Луганської області startував.

За словами міністра, розведення має бути перевірене та підтверджене Спеціальною моніторинговою місією ОБСЄ, якій дали "час на підготовку". Пристайко додав, що після Золотого й дотримання необхідного режиму припинення вогню буде також розведення сил у Петрівському.

Процес розведення сил біля Золотого триватиме до 30 днів.

У ГПУ створили департамент зі справ Майдану

21 жовтня, генеральний прокурор Руслан Рябошапка підписав наказ про створення в Генеральній прокуратурі Департаменту процесуального керівництва у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені у зв'язку із масовими протестами у 2013 - 2014 роках. До складу департаменту входять три відділи.

"Водночас в структурі Департаменту організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень, підслідних ДБР, нагляду за додержанням законів його оперативними підрозділами та підтримання публічного обвинувачення у відповідних провадженнях Генеральної прокуратури України ліквідовано управління організації та процесуального керівництва у кримінальних провадженнях про злочини спеціальної категорії", – сказали у Генпрокуратурі.

Головою департаменту Генеральної прокуратури із розслідувань злочинів під час Єв-

ромайдану став Віктор Мисяк. Відповідний наказ підписав очільник ГПУ Руслан Рябошапка. Заступником Мисяка призначений Олексій Донський.

Внесення в закон про рубку лісу на схилах Карпат

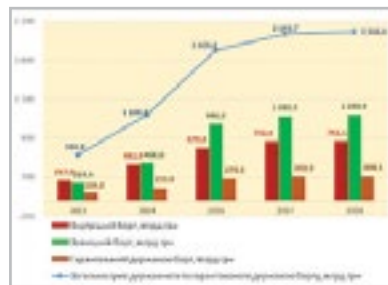
Верховна Рада прийняла закон "Про внесення змін до деяких законів України (щодо введення заборони на суцільну вирубку ялицево-букових лісів на гірських схилах Карпатського регіону)".

Закон вдосконалює заходи з охорони ялицево-букових лісів на гірських схилах Карпатського регіону від суцільних рубок як на підприємницькі, так і з оздоровчими цілями.

Закон в цілому вносить зміни в закони "Про природно-заповідний фонд України" і "Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону".

Зокрема, забороняється проведення рубок головного користування в господарській зоні національних природних парків, у заказниках, проведення суцільних рубок головного користування в ялицево-букових лісах на крутих схилах Карпат; визначається зміст термінів "ялицево-букові деревостани", "суцільні рубки", "рубки формування і оздоровлення лісів".

У вересні держборг України збільшився на \$ 1,03 млрд

Сукупний державний (прямий) і гарантований державою борг України у вересні 2019 року виріс на 1,26%, або на \$1,03 млрд – до \$ 82,95 млрд, свідчать дані на сайті Міністерства фінансів.

У національній валюті держборг скоротився на 3,36% – до 1,997 трлн грн.

Прямий і державний борг у вересні цього року в доларовому вираженні виріс на 1,77% – до \$72,99 млрд (у гривні зниження становило 2,86%, до 1,758 трлн грн), у тому числі зовнішній – на 2,88%, до \$ 38,66 млрд.

Гарантований державою борг за минулий місяць скоротився на 2,36% – до \$9,95 млрд (у гривні знизився на 6,81%, до 239,73 млрд грн), у тому числі зовнішній – на 2,72%, до \$9,49 млрд.

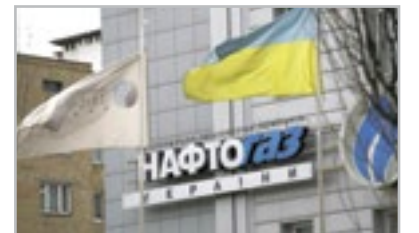
У цілому з початку року сукупний держборг України збільшився на 5,91%, або на \$4,63 млрд, а в гривневому еквіваленті він скоротився на 6,72%, або на 143,92 млрд грн.

Як повідомив Мінфін, частка зобов'язань у доларах в загальній структурі державного боргу України за підсумками вересня порівняно з серпнем 2019 знизилася до 39,58%, в євро – до 9,93%; в канадських доларах – до 0,18%, у спеціальних правах запозичення – до 13,46%, в ієнах – до 0,69%, тоді як частка зобов'язань в національній валюті зросла до 36,15%.

Офіційний курс долара, за яким Мінфін розраховує держборг, у вересні зміцнівся до 24,08 грн/\$1 порівняно з 27,688 грн/\$1 на початок року.

На початку вересня Мінфін виплатив 1,1 млрд доларів держборгу за єврооблігаціями 2015 року. Міжнародні резерви НБУ на сьогодні за даними на 1 вересня складають \$22,015 млрд. До кінця 2020 року Україні належить виплатити 24,8 млрд доларів зовнішніх запозичень.

Кабмін зобов'язав "Нафтогаз" поставляти газ підприємствам Донбасу без урахування боргів окупованих об'єктів

Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України" відтепер зобов'язана постачати газ підприємствам, розташованим на підконтрольній території Донецької та Луганської областей, частина об'єктів яких тепер знаходиться на тимчасово окупованих територіях, без урахування накопичених заборгованостей, сказано у постанові Кабінету міністрів України №875 від 12 жовтня 2019 року.

Також, згідно з постановою, Донецька та Луганська обласні адміністрації повинні скласти переліки виробників тепла – боржників, починаючи з 2014 року.

Кабмін виділив 300 млн грн на житло для переселенців та учасників війни на Донбасі

Кабінет Міністрів України 28 жовтня на виїзному засіданні ухвалив рішення про розширення програми будівництва доступного житла.

Йдеться про додаткові 300 млн грн, «які до кінця 2019 року дозволять збудувати доступне житло в приміських районах Києва, Дніпра, Львова, Одеси, Харкова для близько 950 сімей, з яких 700 сімей внутрішньо переміщених осіб та близько 200 сімей учасників АТО/ООС».

В ОРДО прибув черговий російський "гумконвой"

В останній раз "гуманітарна допомога" терористам "від Росії" для терористів "ДНР" надходила у липні цього року. Гуманітарною допомогою Росія, як правило, маскує постачання зброї терористам Л/ДНР.

ОБСЄ повідомляє що це вже 86-й за рахунком з контрольованих РФ пунктів пропуску "Гуково" і "Донецьк".

"24 жовтня о 06:47 (за московським часом) 86-й російський конвой прибув до пункту пропуску "Донецьк". Всього прикордонники і митники Російської Федерації перевірили 16 транспортних засобів перед тим, як вони проїхали на територію України. Усі 16 транспортних засобів повернулися в Російську Федерацію о 14:00 24 жовтня", – сказано у звіті.

Як відзначають спостерігачі ОБСЄ, у складі конвою було 15 вантажівок та одна машина супроводу. Дві машини несли на собі розпізнавальні знаки МНС РФ, ще дві – написи "Гуманітарна допомога від Російської федерації", інші були цивільними вантажівками без розпізнавальних знаків.

Ввезення "гуманітарної допомоги" з РФ здійснюється з грубим порушенням норм міжнародного й українського законодавства, без допуску українських прикордонників до огляду вантажу.

Військовослужбовці Об'єднаних сил неодноразово повідомляли, що обстріл їхніх позицій посилюється після того, як бойовики отримують підкріплення з так званими "гумконvoями". Українські розвідники знаходили в російській "гуманітарці" зброю та боеприпаси.

У червні минулого року тимчасовий повірений у справах США при ОБСЄ Гаррі Каміан заявив про те, що Росія маскує так звані "гуманітарні конвої" для військових поставок в окупований Донбас.

В Одесу прибули патрульні катери із США

21 жовтня в Одесу доправили два американські патрульні катери типу "Айленд". Їх передали Україні як військову допомогу.

Україна отримала сертифікат на катери торік 27 вересня. Судна передали безоплатно, але з українського бюджету ви-

ділили 25 млн грн на навчання екіпажів і доставку із США.

Кораблі назвали "Слов'янськ" і "Старобільськ". Командувати ними будуть 25-річні Дамір Аїулін та Богдан Небилиця – випускники Військово-морської академії ім. Нахімова, що у Севастополі. Після анексії півострова, офіцери закінчили навчання на материковій Україні. Богдан Небилиця побував у полоні у РФ. Він командував катером "Нікополь", який захопили російські силовики в Керченській протоці 25 листопада 2018 р.

Набрав чинності закон про дезертирство в армії

У неділю, 20 жовтня, в Україні набув чинності закон про невиключення дезертирів в чисельність Збройних сил.

Законопроект №1227 щодо деяких питань проходження громадянами військової служби був підтриманий 287 депутатами Верховної Ради ще 20 вересня, а 18 жовтня документ підписав президент Володимир Зеленський.

У публічному доступі з'явилися дані Госгеокадастра про проекти землеустрою

Госгеокадастр виставив в публічний доступ дані про висновки про розгляд проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок.

Інформація буде оновлюватися автоматично один раз в добу. "Більше того, там розміщена інформація про дату реєстрації, реєстраційний номер проекту і його розробника, територіальний орган Госгеока-

дастра за місцем розташування земельної ділянки, статус розгляду проекту, дата, номер та тип виводу, а також прізвище експерта територіального органу Госгеокадастра, яка видала висновок", – йдеться в повідомленні прес-служби уряду.

Також функціонал дозволяє здійснювати пошук за обраним параметром, зокрема по регіону, типу або статусу.

На сьогоднішній день в Україні розроблено і затверджено 12 кадастрів і 19 реєстрів, з яких 9 кадастрів стосуються інвентаризації природних ресурсів, а шість – безпосередньо охорони і збереження навколишнього середовища.

Епіфаній отримав у США премію за захист релігійних свобод та прав людини

Предстоятель Православної церкви України Епіфаній отримав у Нью-Йорку "Премію Афінагора з прав людини".

"Премія Афінагора з прав людини" була заснована у 1986 році Національною радою Ордену апостола святого Андрія, архонтів Вселенського Патріархату в Америці, її лауреати визначаються комітетом з числа духовенства і мирян. Премію вручають особі або організації, які послідовно своїми діями відстоюють права людини і релігійну свободу на національному та міжнародному рівнях.

В Україні підвищили трудовий стаж

З жовтня в Україні підвищили вимоги до наявності мінімального трудового стажу. Тепер, щоб вийти на заслужену пенсію, потрібно відпрацювати не менше 26 років. Тим громадянам, кому не вистачає стажу, будуть платити мінімалку.

Відтепер вимоги до наявності стажу будуть підвищуватися щорічно – до тих пір, поки у всіх, хто виходить на пенсію, він не досягне 35 років. Виключення робляться тільки для тих громадян, хто працював у шкідли-

вих умовах.

Законодавством також передбачено призначення пенсій в 63 роки, але при наявності меншої кількості страхового стажу. На сьогоднішній день право на призначення пенсій у 63 роки мають ті особи, у яких стаж становить менше 26 років, від 16 до 26 років.

Для того, щоб отримувати виплати і підтвердити свій пенсійний стаж, пенсіонеру знадобиться: трудова книжка (а на підставі її записів та інших документів – довідки підприємств, установ і організацій), а також відомості з держархівів.

Заборгованість із виплати зарплат в Україні зросла на 11,5%

Загальна заборгованість із виплати зарплати в Україні у вересні 2019 року зросла на 11,5%, з початку року – на 18,8% і на 1 жовтня склала 3,141 млрд грн. Про це повідомила Державна служба статистики (Держстат).

При цьому сума заборгованості по зарплаті економічно активних підприємств збільшилася на 18,8% і на 1 жовтня склала 1,970 млрд грн.

Статвідомство повідомляє, що зростання заборгованості у вересні зафіксовано у Львівській – більш ніж у два рази, Хмельницькій (на 54,3%), Рівненській (на 36,9%), Волинській (на 36,2%), Закарпатській (на 25,8%), Одеській (20,6%), Дніпропетровській (18,1%), Івано-Франківській (14,8%), Донецькій (14,3%), Луганській (на 13,7%), Харківській (12,9%), Чернігівській (на 11,9%), Миколаївській (на 10,9%), Херсонській (на 8,8%), Черкаській (на 6,5%), Тернопільській (на 6,2%), Київській та Запорізькій (на 0,3%) областях і Києві (на 4,6%).

Держстат уточнює, що в галузевому розрізі у вересні 2019 року заборгованість з виплати зарплати зросла в сфері охорони здоров'я – на 70,3%, освіті – на 49,1%, тимчасове розміщення та організації харчування – на 19,6%, діяльності адміністративного та допоміжного обслуговування – на 17%, у промисловості – на 12,7%, у сільському, лісовому і рибному господарстві – на 12,2%, у сфері інформації та телекомунікацій – на 9,1%, оптової та роздрібної торгівлі – на 3,6%, професійної, наукової і технічної діяльності – на 2,8%, на транспорті, в складському господарстві – на 2,5%, будівництві – на 2,5%, фінансової і страхової діяльності – на 1,1%.

ОГОЛОШЕННЯ | ANNOUNCEMENT

Для розміщення реклами, оголошень та інших повідомлень звертайтеся info@hromada.us

To place ads and other announcements, please contact info@hromada.us

ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ | DISCLAIMER

«Громада» існує для обслуговування потреб української громади Сан-Франциско та всіх, кого цікавить українська історія, культура і українські новини. Ми резервуємо за собою право на відмову друкувати будь-які матеріали. Газета «Громада» не може нести відповідальності за достовірність публікацій третіх осіб.

«HROMADA» exists to serve the needs of our Ukrainian community of San Francisco and all those interested in Ukrainian history, culture and Ukrainian news. We reserve the right to refuse to print any materials. «Hromada» newspaper cannot be held liable for the reliability of third-party publications.

ПОДІЇ / EVENTS 2019

ЛИСТОПАД/NOVEMBER

Нд/Su	Пн/Mo	Вт/Tu	Ср/We	Чт/Th	Пт/Fr	Сб/Sa
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

9 ЛИС/NOV

ЗУСТРІЧ З РУСЛАНОМ ГОРОВИМ

Ukrainian Hall San Francisco

Де: 110 Brussels St, San Francisco, CA 94134
Коли: Субота / Saturday 5 PM – 8 PM
 Зустріч з письменником, журналістом, режисером, волонтером Русланом Горовим. Презентація книжок та перегляд документальної стрічки Руслана «Укропи Донбасу» (дубльовований англійською, 1 год.)
<https://www.facebook.com/events/2324575197831870/>

10 ЛИС/NOV

ЗУСТРІЧ З РУСЛАНОМ ГОРОВИМ

Ukrainian Hall San Francisco & Ukrainian Heritage Club of Northern California
Де: 7001 Florin Rd, Sacramento, CA 95828
Коли: Неділя / Sunday 1:30 PM – 4 PM
<https://www.facebook.com/events/394810157805066/>

16 ЛИС/NOV
 HOLODOMOR – UKRAINE'S GENOCIDE – A FILM BY BOBBIE LEIGH

Ukrainian American Coordinating Council
Де: San Francisco Public Library, Main Library - 100 Larkin St, San Francisco, CA 94102
Коли: Субота / Saturday 2 PM – 5 PM
 The International Center of The San Francisco Public Library In Association with the Ukrainian American Coordinating Council presents the acclaimed documentary “Holodomor: Ukraine’s Genocide of 1932-33’ by Bobby Leigh and Maria Tomkiw, 2009”.
 Viewing of the Film, Reading of Survivor and Witness Accounts and Question & Answer period.
 Admission: Free
<https://www.facebook.com/events/392519704973702/>

16 ЛИС/NOV

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ ПОДЯКИ

Українська Православна Церква Пресвятої Трійці в Сакраменто
Де: La Dolce Vita, 5560 Palm Ave., Sacramento, CA 95841
Коли: Субота / Saturday 3 PM
 Святковий концерт за участю відомих співаків українських церков м.Сакраменто, а також з України, наймолодшої учасниці Джесіки Кравченко і дитячого танцювального колективу «Веселка» під керівництвом Джоржа і Ірини Арабаджі.
 Смачні українські страви і весела забава з музичним гуртом «Бурима» з Сан-Франциско.
 Квитки: \$60, для студентів \$30
 Довідки: (916) 677-7053 або (916) 476-1972

24 ЛИС/NOV

DAY OF OUR PATRON SAINT AND 61ST YEAR ANNIVERSARY/ ХРАМОВЕ СВЯТО

St. Michaels Ukrainian Orthodox Church
Де: 345 7th St, San Francisco, California 94103
Коли: Неділя / Sunday 10 AM – 3 PM
 10:00 AM - Divine Liturgy.
 12:15 PM - Luncheon Feast and Concert in Church Hall after Liturgy
 Suggested ticket donation will be \$25.00 per person and \$10.00 for students 12-18
<https://www.facebook.com/events/1457775021042427/>

24 ЛИС/NOV

ГОЛОДОМОР | HOLODOMOR COMMEMORATION IN SACRAMENTO

Ukrainian Heritage Club of Northern California
Де: Carmichael branch of Sacramento Public Library, 5605 Marconi Ave., Carmichael, CA 95608
Коли: Неділя / Sunday 3 PM
 Кінофільм “Голод правди” - розповідає історію Реї Кліман, сміливої канадської репортерки, яка розкрила злочин століття, - організований голодомор в Україні советським урядом під управою Сталіна. Фільм переплітає невідомий репортаж Кліман в 1932 році під час Голодомору та сьогодишній конфлікт на сході України - і показує силу істини перед дезінформацією.
 Режисер Ендрю Ткач, документальний фільм був продюкований Фондом Канада Україна, Мессі Момент Медіа, Вавилон'13.

БЛАГОЧИННА АКЦІЯ «ТВОРИ ДОБРО»

з 27 жовтня по 8 грудня

St. Michaels Ukrainian Orthodox Church & Ukrainian School of San Francisco / Українська Школа Сан-Франциско
Де: 345 7th St, San Francisco, California 94103
ПРОДОВЖЕННЯ БЛАГОЧИННОЇ АКЦІЇ - ДОПОМОГА ДІТЯМ, ЯКІ ВТРАТИЛИ БАТЬКІВ НА ВІЙНІ ТА БІДНИМ БАГАТОДІТНИМ СІМ'ЯМ В УКРАЇНІ- НЕ ЗАЛИШАЙСЯ БАЙДУЖИМ!
 Із необхідного: нові або легко-вживані дитячі речі (одяг, взуття), засоби по догляду, товари для школи (рюкзаки, ручки, фломастери, олівці), ігри та м'які іграшки, смачні гостинці. Розмір одягу: від народження до підліткового віку (також дорослий одяг не великого розміру).
 Контактні телефони: Отець Георгій Тяпко (775) 200-4347, Андрій Шегера (917) 592-2951, Марта Шегера (917) 592-2952, Оксана Давидович-Вальчук (408) 338-8554
Хто може допомогти фінансово, перерахуйте кошти на PayPal tvory.dobro.charity@gmail.com
<https://www.paypal.com/paypalme2/TvoryDobroCharity>
 Сторінка івенту:
<https://www.facebook.com/events/538379176974767/>

6 ГРУ/DEC

ДЕНЬ СВ. МИКОЛАЯ [за Григоріанським календарем]

19 ГРУ/DEC

ДЕНЬ СВ. МИКОЛАЯ [за Юліанським календарем]

21 ГРУ/DEC

МИКОЛАЙ ПРИХОДИТЬ ДО ДОРОСЛИХ / БЛАГОДІЙНИЙ ВЕЧІР

Hromada
Де: Tiburon Yaht Club, 400 Trinidad Dr, Tiburon, CA 94920
Коли: Субота / Saturday 4 PM – 10 PM
 Чарівний вечір, наповнений музикою, іграми, жартівливою програмою із загадковим

Миколаєм, який прибуде в казково прикрашений Тібурон Яхт Клуб на човні.
 На протязі вечора, ви зможете насолодитися піснями і музикою Аліни Ільчук і Андрія Лесник, переможців конкурсу «2019 Best of Sacramento Music Award». Ви також покуштуєте традиційні українські страви, включно з варениками, і потанцюєте до упаду. На вечір також завітає наш улюблений хор «Коляда», який поколядує для нас та Миколая.
 Лотереїні квитки з цінними призами та аукціон.
 Для всіх хто бажає прийти:
 \$80 (start 4 PM, lunch + evening program)
 \$35 (from 7 PM, only evening program)
<https://www.facebook.com/events/378908106344405/>

25 ГРУ/DEC

РІЗДВО / CHRISTMAS [за Григоріанським календарем]

Ви можете підтримати нашу газету, якщо зробите одноразовий PayPal внесок чи виставите повторний щомісячний внесок і якщо перейдете на сторінку після сканування QR коду. Газета «Громада» є некомерційною організацією з правом на списання 501(c)(3) податків.

You could support our newspaper by following QR code to PayPal link where you could make one time payment or reoccurring mothly payments. Newspaper Hromada is a tax-deductible 501(c)(3) non-profit organization.